

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2022/23:13

Fredagen den 25 november

---

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor

Statssekreterare Anders Hall

Information och samråd inför extrainsatt möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 25 november 2022

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon, allihop! Vi går in i adventstiden, vilket dock inte kommer att fullt ut präglade dagens möte.

På dagens första punkt, information och samråd inför extrainsatt möte i rådet för rättsliga och inrikes frågor, hälsar vi statssekreterare Anders Hall välkommen. Han är här eftersom mötet äger rum i dag och ansvarigt statsråd därmed befinner sig i Bryssel.

Anf. 2 Statssekreterare ANDERS HALL:

Herr ordförande! Jag tackar ledamöterna i EU-nämnden för möjligheten att komma hit i dag och samråda med nämnden inför det extrainsatta mötet i RIF-rådet som alltså äger rum i eftermiddag. En överläggning i frågan skedde i socialförsäkringsutskottet i går, och då gav utskottet sitt stöd för den ståndpunkt som jag nu är här för att samråda om.

Som nämndens ledamöter säkert känner till beslutade det tjeckiska ordförandeskapet i slutet av förra veckan att kalla till ett extra möte i RIF-rådet för att diskutera utvecklingen längs med migrationsrutterna till EU. Syftet är att fokusera på brådskande utmaningar och försöka finna någon form av gemensam väg framåt.

Bakgrunden är utvecklingen längs framför allt den centrala Medelhavsrutten, där antalet irreguljära gränspassager över Medelhavet har ökat med mer än 30 procent under 2022 jämfört med samma period förra året. Ökningen är störst på den centrala Medelhavsrutten, där avresorna från Nordafrika till Italien och Malta har ökat med ungefär 50 procent jämfört med förra året.

Det är flera olika faktorer som spelar in i utvecklingen. Det handlar bland annat om minskade reserestriktioner, om förändringar i de socio-ekonomiska förhållandena i viktiga ursprungs- och transitländer och även om ett förändrat modus operandi hos smugelnätverken.

Som bekant har också ett antal NGO-båtar varit involverade i sjöräddningsinsatser på Medelhavet, vilket har skapat vissa meningsskiljaktigheter i EU-kretsen – nu senast mellan framför allt Italien och Frankrike, vilket föranleddes av Italiens ovilja att tillåta båtar med räddade migranter att gå i land i italienska hamnar. För att bemöta den här

situationen presenterade kommissionen i måndags en handlingsplan med åtgärder för att hantera situationen på Medelhavet.

Planen innehåller ett tjugotal åtgärder som bland annat syftar till att öka kapaciteten för att hantera migration i Tunisien, Egypten och Libyen samt stärka den operativa samordningen i den externa dimensionen. Den innehåller även förslag på regionala program mot smuggling och människohandel samt gemensamma diplomatiska påstötningar gentemot tredjeländ för att uppnå ett förbättrat samarbete också kring återtagande.

I handlingsplanen uppmanas medlemsstaterna även att påskynda genomförandet av den deklaration om frivillig solidaritet som togs fram under det franska ordförandeskapet. Deklarationen handlar som bekant om att de länder som har anslutit sig bidrar med omfördelning av asylsökande eller med finansiella bidrag till vissa Medelhavsländer.

Kommissionen understryker i handlingsplanen även betydelsen av att förhandlingarna om rättsakterna i migrations- och asylpakten slutförs under innevarande mandatperiod, i enlighet med den färdplan som överenskommit med parlamentet.

Min bedömning är att handlingsplanen bäst kan beskrivas som en sammanställning av åtgärder som redan har lanserats eller är pågående. Den innehåller inte heller så mycket nya initiativ. Man får dock ändå göra tolkningen att EU genom att ställa samman det på detta sätt vill sända en signal om vikten av ett samlat och väl samordnat EU-engagemang vad gäller dessa rutter över Medelhavet. Det är bevisligen någonting som kommer att behövas för att vi gemensamt ska kunna hantera dessa utmaningar.

Med det sagt har regeringen följande förslag till svensk ståndpunkt inför diskussionen.

Regeringen kommer vid mötet att välkomna ett fördjupat samarbete med prioriterade tredjeländer längs de huvudsakliga migrationsrutterna för att motverka grundorsakerna till irreguljär migration och tvångsfördrivning. Samarbetet ska också syfta till att stärka ursprungs- och transitländernas egen kapacitet att hantera alla aspekter av migration, vilket även innefattar återvändande genom artikel 25a i viseringskodexen.

Regeringen noterar kommissionens handlingsplan för den centrala Medelhavsrutten som ett konkret bidrag till arbetet med att hantera de aktuella utmaningarna. Vidare avser regeringen att under det svenska ordförandeskapet bygga vidare på de ansträngningar som har gjorts och ta arbetet vidare för att hitta konkreta lösningar och åtgärder.

När det gäller det ökade migrationstrycket på västra Balkan understryker regeringen vikten av att ytterligare steg tas för ett tillnärmande till EU:s viseringspolitik. Regeringen framhåller också det brådskande behovet av en översyn av suspenderingsmekanismen i syfte att säkerställa att EU har tillgång till en fullt tillämpbar mekanism, inklusive för den situation som nu råder.

Regeringen framhåller också vikten av att minska det totala irreguljära migrationstrycket till EU och vikten av EU:s insatser för att bevaka sin yttre gräns.

När det slutligen gäller migrations- och asylpakten som helhet understryker regeringen vikten av att arbeta vidare med lagstiftningsarbetet inom pakten, parallellt med just fortsatta åtgärder i den externa dimensionen.

Anf. 3 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr ordförande! Jag tackar statssekreteraren för dragningen.

Jag förstod att Socialdemokraterna under överläggningen i socialförsäkringsutskottet i går ställde frågan om regeringen och dess samarbetsparti var beredda att driva på för mål för återvändande. Då gick diskussionen på så sätt att regeringen nog får återkomma till och komplettera detta. Jag hörde inte statssekreteraren säga någonting om det nu, så jag bara förutsätter att Sverige inte kommer att driva på för mål för återvändande.

Anf. 4 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag skulle vilja ha lite mer information angående EU:s viseringspolitik, vad den innebär och vilka delar av den som regeringen avser att stå för.

Sedan vill jag också veta lite om hur man jobbar inom EU med så kallade pushbacks. Jag tänker till exempel på den situation som uppstod i Melilla mellan Spanien och Marocko. Det gäller även på Balkan, men jag vill särskilt lyfta fram situationen i Melilla.

Anf. 5 MALIN BJÖRK (C):

Jag har en fråga om Libyen, som ju mer och mer ses som en stat som riskerar att kollapsa. Många civilsamhällesorganisationer ser det som ett mycket osäkert land för flyktingar att skickas tillbaka till. Samtidigt ser EU-kommissionen Libyen som ett viktigt partnerland för att förhindra irreguljär migration. Hur ser regeringen på den uppmärksamhet som har riktats mot Libyen som transit- och partnerland inom EU?

Anf. 6 REBECKA LE MOINE (MP):

Jag vill följa upp den avvikande mening som anmäldes från Miljöpartiet i går. Vi välkomnar att EU-kommissionen arbetar med en handlingsplan för att hantera situationen på Medelhavet. Att få till stånd ett humant och rättssäkert asylsystem, inklusive en väl fungerande solidaritets- och krismekanism, är väldigt viktigt. De långdragna förhandlingarna om migrations- och asylpakten måste komma framåt då situationen på Medelhavet fortsätta att vara akut.

Regeringens förslag till svensk ståndpunkt saknar rättighetsperspektiv. Skyddet för liv och hälsa är Sveriges och EU:s yttersta prioritet och skyldighet. Asylrätten är inskriven i EU:s fördrag. Hanteringen av gränsfrågor och irreguljär migration, inklusive samarbete med tredjeländer, får aldrig ske på bekostnad av detta. Det är vidare viktigt att Sverige arbetar i EU för att skapa fler lagliga vägar till Europa, så att människor kan ta sig hit på ett säkert sätt och söka asyl. Som ordförandeland bär Sverige ett särskilt ansvar för detta.

Asylrätten måste upprätthållas, och kriminaliseringen av hjälporganisationer som bedriver SAR, search and rescue, på Medelhavet måste motverkas. Pushbacks är olagliga, och EU och dess medlemsländer ska inte förhindra organisationer att rädda liv på havet. Samarbetet med tredjeländer ska inte omfatta användningen av EU:s bistånd som påtryckningsmedel för att styra hur dessa länder ska hantera olika aspekter av migration. En suspenderingsmekanism får inte leda till att gränsen stängs för asylsökande via exempelvis den västra Balkanrutten. Det skulle strida mot asylrätten.

Anf. 7 Statssekreterare ANDERS HALL:

Jag ska försöka beta av inläggen i tur och ordning.

När det gäller mål för återvändande har det nu uppkomna mötet i RIF-rådet tillkommit på initiativ av det tjeckiska ordförandeskapet, och kommissionen har lanserat handlingsplanen inför det. I samband med detta har åtminstone inte ordförandeskapet eller kommissionen lyft frågan huruvida vi ska sätta upp EU-gemensamma mål för återvändande, och därför kommer inte heller vi att göra några inlägg om det i dagens diskussion.

Det ligger regeringen varmt om hjärtat att få till en bättre koordination och samordning av framför allt den externa dimensionen av EU:s arbete och vårt asyl- och migrationsarbete, just syftande till att få en bättre fungerande återvändandeverksamhet. Vi har dock inte haft ens nationella mål på det området tidigare, så att hoppa direkt till att anta EU-gemensamma mål är som sagt någonting som vi får återkomma till. Vi behöver se om det kan vara ett bra verktyg för att följa upp att återvändandet verkligen fungerar bättre.

EU:s viseringspolitik är en förhållandevis bred fråga, men jag tolkar det som att det i det här sammanhanget framför allt är västra Balkan som är mest intressant. Inom ramen för EU:s externa relationer har vi som sagt ingått överenskommelser med ett antal länder om viseringsfrihet, och jag misstänker att det inte är någon hemlighet i nämnden att viseringsfriheterna ibland har ställt EU-länderna inför vissa utmaningar vad gäller just den irreguljära migrationen. De länder på västra Balkan som har fått viseringsfrihet har nämligen kommit att utnyttjas som transitländer.

Av det skälet trycker regeringen på att de länder som får viseringsfrihet ska tillnärma sin egen viseringspolitik den som EU har. Problemen har nämligen inte sällan uppstått genom att det har skilt sig åt vilka länder man har haft viseringsfrihet gentemot, och därmed har detta blivit en bakväg in i EU-området. Det andra verktyget för att följa upp detta är just suspenderingsmekanismen. Visar det sig att viseringsfrihet inte fungerar utan missbrukas i de länder på västra Balkan som får det måste det finnas någon form av möjlighet att följa upp detta och, som yttersta verktyg, tillfälligt suspendera viseringsfriheten.

När det gäller frågan om pushbacks på Medelhavet får det väl förstås som de situationer där framför allt fartyg har förhindrat migranter att komma i land och därmed kunna söka asyl. Här spelar inte minst Frontex en viktig roll i att faktiskt kunna närvara vid så många av dessa insatser som möjligt. Frontex är ändå EU:s gemensamma myndighet, vars uppgift det är att jobba med gränsfrågor och gränsskydd – liksom att säkerställa att EU:s agerande kring sin yttre gräns sker med respekt för grundläggande rättigheter och i enlighet med de fördrag vi alla har skrivit under. Jag tror alltså att Frontex närvaro vid den yttre gränsen nog faktiskt ska ses som ett sätt att säkra kvaliteten i gränsbevakningen.

Libyen som transit- och partnerland är naturligtvis långtifrån en enkel fråga. Det är ett minst sagt splittrat land, och det riskerar att tudelas i någon form av öst-västlig riktning. Det försvårar naturligtvis när det gäller att ingå avtal och inleda samarbeten med Libyen. Man måste någonstans säkerställa att avtalsparten faktiskt har kontroll över territoriet och kan verkställa det man gemensamt kommer överens om.

Ändå kommer en väldigt stor del av flödet via just Libyen. Till slut hamnar EU i situationen att vi är tvungna att försöka föra samtal med de parter som finns där. Men i de samtalen får man hela tiden ha med sig att det inte finns någon riktig garanti för effekten av det, just med tanke på den minst sagt labila situationen i Libyen. Men vi får försöka ta oss framåt så gott det går med de samtalsparter som finns.

Den avvikande meningen uppfattade jag egentligen främst som just en deklARATION om avvikande mening. Men jag vill bara nämna att regeringens grundläggande position är att Sveriges asyl- och migrationspolitik självfallet ska vila på de internationella åtaganden som vi en gång har gjort. Det är också vår linje vad gäller migrations- och asylarbetet i EU. Det ska ske på ett rättssäkert sätt. Men det har nog funnits stort behov av ännu lite mer ordning och reda i hanteringen.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Vill Lorena Delgado Varas följa upp den avvikande ståndpunkten?

Anf. 9 LORENA DELGADO VARAS (V):

Ja, och jag vill lägga till, om det går bra.

Man refererar till Frontex som ett sätt att dämpa eller förhindra pushbacks. Men samtidigt har det framgått i en rapport att Frontex har deltagit i och även mörkat pushbacks. Sanningen är att Medelhavet i dag är fullt av döda flyktingar. EU måste ta ansvar för hur Frontex agerar.

Förutom det vill jag lägga till vår avvikande ståndpunkt när det gäller lagliga och säkra vägar för att söka asyl, också angående pushbacks. Man lägger väl bara till det i text, eller hur?

Jag vill också lägga till att vi ser det som problematiskt att använda viseringspolitiken som ett sätt att stoppa flyktingar, att man på något sätt hotar med viseringsfriheten.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns avvikande ståndpunkter från Miljöpartiet när det gäller rättighetsperspektiv och fler lagliga vägar in. Vänsterpartiet har en likalydande avvikande ståndpunkt även när det gäller pushbacks och det som Lorena lade till här.

Med det sagt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi till dagordningspunkt 3, Övriga frågor. Statssekreteraren meddelar att han inte har något att ta upp. Det har inte nämnden heller.

Vi tackar så mycket för närvaron i dag.

§ 2 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor
Statsrådet Lotta Edholm
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom, kultur och idrott den 4–5 april 2022
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom, kultur och idrott den 28–29 november 2022

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Lotta Edholm med medarbetare välkomna till EU-nämnden. Det är statsrådets första EU-nämnd, tror jag mig veta. Varmt välkommen till denna illustra samling!

Första punkten är återrapport från mötet i rådet den 4–5 april.

Anf. 12 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Tack så hemskt mycket! Det är som sagt första gången jag kommer hit. Det känns lite spännande och lite läskigt. Men jag hoppas att det ska gå bra.

När det gäller den 5 april var jag av naturliga skäl inte där. Finns det några frågor har jag medarbetare med mig här som kan svara på dem.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Utmärkt! Det är också en god egenskap att tycka att det är både läskigt och spännande att komma till EU-nämnden.

Jag finner att ingen begär ordet.

Vi går vidare till Icke lagstiftande verksamhet när det gäller utbildning och dagordningspunkt 3, Rådets rekommendation om vägar till en framgångsrik skolgång. Det är en beslutspunkt.

Anf. 14 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

På måndag ska utbildningsministrarna träffas i Bryssel för ett rådsmöte om utbildning. Vi hade en överläggning i utbildningsutskottet om frågorna den 15 november. Regeringen har bevakat att de nationella befogenheterna på utbildningsområdet respekteras.

Rådets rekommendation om vägar till en framgångsrik skolgång handlar om hur man ska nå bättre skolresultat, framför allt när det gäller baskunskaper som läsning, matematik och naturvetenskap. Men det handlar också om hur man ska kunna minska antalet elever som bara har en grundskoleutbildning. Det handlar även om att uppmuntra eleverna att slutföra en gymnasieutbildning. Alla frågorna känns igen från den svenska debatten.

I rekommendationen anges också välmående inom utbildningen. Det handlar om bättre inkludering och att främja att inte så många hoppar av skolan. Men det handlar också om elevinflytande och att arbeta mot mobbning. Medlemsstaterna rekommenderas även stödja lärande och skolledare och lärare inom både skola och förskola.

Regeringen har under förhandlingarna bevakat att det inte ställs krav på lagstiftning samt att medlemsstaternas befogenheter på utbildningsområdet respekteras. Regeringen föreslår därför att Sverige ställer sig bakom rådsrekommendationerna.

Vill nämnden att jag läser upp ståndpunkten?

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Nej, det tror jag inte, om det inte finns något att komplettera med muntligt. Den finns skriftligt föredragen, och vi har den skriftliga versionen.

Anf. 16 LORENA DELGADO VARAS (V):

Det är många elever som inte har kommit tillbaka till skolan efter pandemin. Jag undrar om man har tänkt jobba med det.

Jag tänker också att många barn stöter på diskriminering. En av de främsta diskrimineringsgrunderna barn stöter på i skolan är rasism. Jag undrar därför lite om man har tänkt jobba med bland annat den frågan.

Anf. 17 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Det är ingenting som behandlas i den här rådsrekommendationen. Konsekvenserna av pandemin finns däremot med i nästa, som handlar delvis om det. Man vet att en del barn och ungdomar har farit väldigt illa under pandemin.

Anf. 18 LORENA DELGADO VARAS (V):

Angående den här punkten vill jag lyfta fram den avvikande ståndpunkt som lämnades på utskottet om att skolområdet är nationell kompetens. Jag hörde nu att ni lyfte upp det. Men vi anser att EU fortsätter att utöka sina befogenheter över skolområdet. Det är vi emot.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet om att skolfrågor är nationell kompetens.

I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 4, Slutsatser om att stödja välbefinnande i digital utbildning. Det är en beslutspunkt.

Anf. 20 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Det handlar om rådsslutsatser som också planeras att antas på måndags. Bakgrunden är, precis som Lorena sa, användningen av distansutbildning under pandemin och den effekt det har haft på många elevers och studenters välmående. Därför ombeds medlemsstaterna vidta en del åtgärder.

Det handlar bland annat om att uppmuntra utlärnings- och lärandeprocesser med särskild betoning på välmående för missgynnade och utsatta elever och studenter. Det handlar också om att nå en balans mellan skärmtid och fysiska möten. Och man betonar de fysiska läromedlens, alltså läroböckernas, betydelse. Det kommer att vara en viktig del i svensk skolas undervisning framgent.

Också här har regeringen under förhandlingarna bevakat att medlemsstaternas befogenheter på utbildningsområdet respekteras. Regeringen föreslår därmed att Sverige ställer sig bakom de här rådsslutsatserna.

Också här kan jag läsa upp ifall ni vill.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Det behövs inte om det inte finns något muntligt att tillägga till det skrivna. Det gör det inte.

Jag kan snabbt konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 5, Det europeiska området för utbildning i en tid av rysk aggression i Ukraina. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 22 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Bakgrunden till detta ämne förstår vi alla. Det handlar om det ryska invasionskriget i Ukraina och de effekter det har på utbildningssystemen runt om i Europa.

Det europeiska utbildningsområdet har tagit initiativ till samarbete mellan EU-länderna för att göra de nationella utbildningssystemen mer motståndskraftiga och inkluderande. Det tjeckiska ordförandeskapet har jobbat hårt med frågorna och tagit fram två frågor som man tycker är särskilt viktiga inför diskussionen.

Det gäller hur det europeiska utbildningsområdet kan bidra till att möta effekterna av det ryska angreppet mot Ukraina och ifall det europeiska utbildningsområdet behöver stärkas med fler eller förbättrade verktyg för att snabbare kunna agera i händelse av kris.

Sverige har ett förslag till svensk ståndpunkt. Vill nämnden att jag läser upp den, eller har ni fått den?

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Den är ankommen.

Anf. 24 MATS WIKING (S):

Det är premiär för mig att prata i EU-nämnden. Det känns stort.

Socialdemokraternas grupp i utbildningsutskottet har resonerat om detta och hade också en avvikande ståndpunkt. Det handlar om att också vuxna ska ha tillgång till studier av det nya språket när man kommer till ett nytt land. Det pratas mycket om barn och ungdomar i den svenska ståndpunkten. Vi menar att man måste få med också de vuxna på något sätt.

Vi hade en avvikande ståndpunkt på utskottets möte. Jag läser upp den: Det är viktigt med stöd till folkbildningsinsatser, bland annat för att flyktingar från Ukraina ska få lära sig språket i vistelselandet. Vi står bakom den.

Anf. 25 LORENA DELGADO VARAS (V):

Vi står också bakom den avvikande ståndpunkt som Socialdemokraterna nyss lyfte upp.

Jag har även några frågor. I dag är det många ukrainska barn som fortsätter sin ukrainska skolgång digitalt. Några av dem håller på och avslutar gymnasiet och vill kanske plugga vidare på högskola eller universitet. Har man täckning för hur det kommer att gå till? Kommer de här flyktingungdomarna att kunna fortsätta plugga vidare utan att det ställs ekonomiska krav och så vidare på dem?

Jag undrar även hur övergången från grundskolan till gymnasiet ska gå till. Har man med sig det?

Går det här att använda när det gäller andra flyktinggrupper? Det finns afghaner som har flytt från talibaner och från slavliknande förhållanden i Iran. Det finns iranier som självklart inte kan återvända till Iran över huvud taget. Har man tänkt använda de här verktygen även till andra flyktinggrupper?

Anf. 26 REBECKA LE MOINE (MP):

Jag vill bara instämma och förtydliga att vi följer upp den tidigare avvikande ståndpunkt som anmälts i utbildningsutskottet, som nämndes och lästes upp.

Anf. 27 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Herr ordförande! Denna punkt handlar ju om Ukraina, inte om några andra flyktingsituationer. Dessa barn och ungdomar omfattas av massflyktsdirektivet, som ger dem rätt till utbildning. Exakt hur man gör detta finns det inga skrivningar om.

Det vi vet i Sverige är att det är ganska många ungdomar som använder sig av digitala lösningar. Våldigt många ungdomar gör både och – man går i svensk skola och har även kontakter kanske med sin hemskola eller andra skolor i Ukraina.

Vi för en diskussion inom EU om att hitta vägar för att möjliggöra för skolbarn att fortsätta sin skolgång när de kommer tillbaka till Ukraina. Det är klart att detta också är väldigt viktigt; dessa barn omfattas ju av massflyktsdirektivet.

När det gäller frågan om folkbildningen, som Socialdemokraterna har väckt, handlar denna diskussion främst om barn och ungdomar. Folkbildning är ett relativt okänt begrepp i övriga Europa, och därför har vi valt att fokusera på barn och ungdomar.

Anf. 28 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns likalydande avvikande ståndpunkter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet vad gäller språk för dem som kommer till Sverige.

I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då har vi dagordningspunkt 8, Övriga frågor. Där har vi punkt 8 a om presentation av lägesrapport, 8 b om riktlinjer för lärare och utbildare om bekämpning av desinformation, 8 c, Initiativ och utfästelse vad avser deep tech-talanger, 8 d om nionde ministerkonferensen Miljö för Europa i Nicosia och 8 e, Det tillträdande ordförandeskapets arbetsprogram.

Anf. 29 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Det finns övriga frågor på dagordningen som är informationspunkter, vad jag förstår. Sedan ska det också vara en lunchdiskussion, och även den kommer att handla om Ukraina och hur man ska kunna bygga upp det ukrainska utbildningssystemet. Det är väldigt mycket som kommer att kretsa kring Ukraina, av naturliga skäl.

Anf. 30 MATILDA ERNKRANS (S):

Under övrigt står ”Det tillträdande ordförandeskapets arbetsprogram – Information från den svenska delegationen”. Betyder detta att statsrådet ska ge information, eller betyder det att statsrådet inte har tänkt säga något? Om statsrådet har tänkt ge information kanske det är intressant för EU-nämnden att höra något kort om detta.

Anf. 31 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Jag tror att tanken var att jag skulle säga några ord om detta. Det man planerar handlar om kompetenser för grön omställning och automatiskt ömsesidigt erkännande av examensbevis – det är ju en jätteviktig fråga för alla ungdomar i Sverige att examina gäller. Och det är uppföljningen av kommissionens meddelande om det europeiska området för utbildning.

Sedan planerar Sverige också en konferens inom utbildningsområdet i vår, och det kommer också att hållas ett antal tjänstemannamöten i Sverige. Konferensen och dessa högnivåmöten på utbildningsområdet kommer att ha samma inriktning och teman som rådsarbetet. Detta är planen.

Anf. 32 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för informationen.

Därmed tror jag mig veta att vi inte har något mer i EU-nämnden i dag med statsrådet Lotta Edholm. Vi tackar henne och medarbetare och önskar en trevlig helg, när den inträder.

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning,
ungdom, kultur och idrott den 4–5 april 2022**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utbildning, ungdom, kultur och idrott den 28–29 november 2022**

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Då hälsar vi statsrådet Parisa Liljestrand med medarbetare varmt välkomna till EU-nämnden. Det är statsrådets första möte med EU-nämnden. Kollegan Lotta Edholm beskrev det som spännande och läskigt. Vi tar först statsrådets egna frågor och därefter statsrådet Forssmeds frågor, som Parisa Liljestrand föredrar här.

Vi går in på första punkten som gäller återrapport från möte i rådet 4–5 april 2022. Har statsrådet något att tillägga?

Anf. 34 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Ordförande! Tack för att jag får komma hit! Jag var ju inte med på det rådsmötet, men jag vet att ni har fått en rapport. Därutöver har jag inget att tillägga.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Då kan vi lämna den punkten.

Då går vi in på dagordningspunkt 9 under Icke lagstiftande verksamhet, Resolution om EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026, en beslutspunkt.

Anf. 36 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Vi har som sagt ett rådsmöte den 28–29 november, måndag och tisdag nästa vecka. Det gäller frågor som rör utbildning, ungdom, kultur och idrott. Det är förmiddagen på tisdagen som kommer att ägnas åt kultur- och mediefrågor. Det är det nuvarande tjeckiska ordförandeskapet som leder mötet för sista gången innan vi tar över. Vid detta rådsmöte kommer det att presenteras en rådsresolution om EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026, och tanken är att den ska antas.

Under rådsmötet kommer det tjeckiska ordförandeskapet också att presentera en statusrapport om hur processen gällande den europeiska mediefrihetslagstiftningen framskrider. Det har påbörjats förhandlingar om den nya lagstiftningen, och det arbetet kommer att fortsätta under det svenska ordförandeskapet.

Regeringen planerar inte att göra något inlägg under denna punkt. Anledningen till detta är att det är väldigt tidigt i förhandlingarna men naturligtvis också att vi ska överta ordförandeskapet och därmed försöka förhålla oss hyfsat neutralt i denna fråga.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Vi gör så att vi delar upp detta i de olika punkterna så att vi inte springer före. Jag antar att vi nu kan betrakta dagordningspunkt 9 som föredragen.

Anf. 38 LEONID YURKOVSKIY (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för informationen! Vi hade denna punkt uppe även i kulturutskottet. Förutsatt att det inte blir några större ändringar i innehållet vill jag redan nu anmäla en avvikande ståndpunkt och kan i det stora hela hänvisa till den avvikande ståndpunkt vi hade i kulturutskottet.

Det handlar kort och gott om att den nya arbetsplanen, likt den föregående, innehåller stimulansåtgärder för ett flertal kulturområden. Vi menar att det då uppstår en konflikt med artikel 167 i fördraget som reglerar Europeiska unionens funktionssätt. Förslaget till arbetsplan berör också en rad kulturområden som omfattas av det nationella självbestämmandet, exempelvis ungdomskultur, arkitektur och bibliotek.

Jag vill också rikta en fråga till statsrådet om hur man förhåller sig till sådana moment, som exempelvis initiativet New European Bauhaus. Det betonas på EU-hemsidan att det ska styra en transformation när det gäller bland annat våra estetiska värden. Jag undrar hur man förhåller sig till den sortens initiativ från EU, även i den här resolutionen.

Anf. 39 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Tack för frågan! Som jag sa tidigare är detta inte någon lagstiftning utan mer en inriktning. Det är alltså inte styrande på det sättet. Robert kanske vill komplettera med något.

Anf. 40 Kanslirådet ROBERT NILSSON:

Arbetsplanen är ett sätt att utbyta erfarenheter, skapa en diskussion mellan länderna och sammanställa olika villkor som gäller för dessa temafrågor. Precis som statsrådet säger är det inget som leder till lagstiftning. Det är ingen lagstiftningsakt utan ett sätt att samarbeta, helt enkelt.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna, som betonar den nationella kompetensen på området.

I övrigt kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi återupptar och går vidare till dagordningspunkt 10, Stöd och solidaritet med ukrainsk kultur, inbegripet kulturarvet. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 42 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Ordförande! Det tjeckiska ordförandeskapet har föreslagit att riktlinjedebatten ska handla om just stöd till Ukraina på kulturområdet. Vi fick i natt också veta att Ukrainas kulturminister kommer att delta på plats i detta möte, vilket känns väldigt fint.

Ministrarna inbjuds att primärt reflektera utifrån två frågor. Den första frågan gäller stöd till Ukrainas kulturarv och vad EU kan göra, och den andra frågan handlar om hur EU kan arbeta med kulturhuvudstäder och hur detta kan användas för att stötta ukrainska städer. Det är dessa två frågor som kommer att beröras.

Vi är alla medvetna om att den ukrainska kulturen och kulturarvet har drabbats oerhört hårt av den ryska aggressionen, och det finns ett stort behov av stödinsatser inom dessa två områden.

Regeringens inställning är att Sverige ska ge mesta möjliga stöd till det krigsdrabbade Ukraina, politiskt, ekonomiskt och även säkerhetsmässigt. Under riktlinjedebatten kommer jag att betona Sveriges och svenska aktörers engagemang för att skydda Ukrainas kulturarv och ge ukrainska kulturaktörer en möjlighet att fortsatt vara verksamma.

Jag kommer också att lyfta svenska kultur- och kulturarvsinstitutioners arbete för att ge stöd till Ukraina. Där görs det mycket. Under denna svåra tid för landet har många svenska kulturaktörer haft nära kontakt med sina motsvarigheter i Ukraina om hur de kan hjälpas åt – det har varit väldigt betydelsefullt.

Regeringen tycker att det är mycket positivt att identifiera möjliga EU-gemensamma insatser i denna fråga. Av det skälet är det Sveriges hållning att det bör understrykas och undersökas om EU:s arbete med kulturhuvudstäder kan bidra till att ge stöd till Ukraina inom det befintliga projektet.

Anf. 43 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag uppfattar det som att statsrådets muntliga föredragning nu är lite bredare än den skriftliga ståndpunkt som har nått EU-nämnden. Det ser jag positivt på.

Det här har ju också varit uppe i kulturutskottet. Men jag har en fråga med anledning av regeringens ståndpunkt. Där står det att statsrådet kommer att ta upp stödet till konstnärer på flykt med anledning av Rysslands aggression mot Ukraina. Jag kan tänka mig att det är fler människor inom kulturområdet som är på flykt och inte bara konstnärer, skådespelare och så vidare. Finns det någon speciell anledning till att det är just konstnärer som nämns i den svenska ståndpunkten, eller ska vi tolka det som kulturarbetare eller kulturutövare på flykt?

Anf. 44 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Tack för frågan! Det ska naturligtvis förtydligas att det är ett bredare begrepp. Det syftar på kulturskapare snarare än bara på konstnärer. Det beror väl lite på vad man lägger i begreppet. Men regeringens ståndpunkt inför EU kommer naturligtvis att vara att det handlar om kulturskapare.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Då kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då är vi inne på Lagstiftningsöverläggningar. Det är dagordningspunkt 11, Förordningen om införande av den europeiska rättsakten om mediefrihet. Det är en informationspunkt.

Anf. 46 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Ordförande! Jag får upprepa att jag redan har nämnt detta en gång och hänvisar till vad jag sa då.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 14, Övriga frågor: 14 a, Valet av Liepāja som europeisk kulturhuvudstad 2027, 14 b, Kulturinstitutioner i energikrisen, 14 c, EIT:s kunskaps- och innovationsgrupp för kultur och kreativitet och 14 d, Det tillträdande ordförandeskapets arbetsprogram.

Anf. 48 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Ordförande! Som en övrig punkt kommer Sverige att informera om det kommande ordförandeskapet. Det är praxis att inkommande ordförande gör så. Det kommer även vi att göra. Utöver detta är det övriga frågor från andra länders delegationer.

Anf. 49 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det kunde vara intressant för EU-nämnden att också höra lite grann om vad statsrådet tänker nämna i sak på kulturområdet när det gäller det tillträdande ordförandeskapets program.

Anf. 50 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Det är från den 1 januari som vi tar över ordförandeskapet. Vi kommer att fokusera på lite olika delar i detta. På kulturområdet kommer fokus framför allt att ligga på den pågående förändringen av kulturens villkor för både utövare och institutioner. Vi kommer att fortsätta arbeta med frågorna om konstnärlig frihet, och kulturella och kreativa näringar kommer att vara en viktig del av detta. Även digitaliseringen kommer att få en viktig del i inriktningen. Självklart kommer vi i rådsarbetet också att uppmärksamma situationen för just kulturskapare på flykt, särskilt med anledning av situationen i Ukraina.

Vi kommer också att fortsätta att fokusera på arbetet som gäller mediefrihetslagstiftningen. Vi kommer också att anordna en konferens om plattformar och plattformsekonomin i förhållande till medie- och demokrati-politiken i början av året.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för den informationen.

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning,
ungdom, kultur och idrott den 4–5 april 2022**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utbildning, ungdom, kultur och idrott den 28–29 november 2022**

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Nu kommer vi in på utbildning, ungdom, kultur och idrott. Statsrådet Parisa Liljestrand är här i en dubbelkapacitet i dag och medverkar i stället för statsrådet Jakob Forssmed. Formellt sett ska alltså Jakob Forssmed också återrapportera från mötet i rådet den 4–5 april 2022. Har statsrådet något att tillägga när det gäller Forssmeds del av det rådet?

Anf. 53 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):
Jag har inget att tillägga till den skriftliga rapporten.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för den informationen.

Då går vi in på rubriken Ungdomsfrågor på dagordningen. Vi är på dagordningspunkt 6, Slutsatser om utveckling av en generationsöverskridande dimension på ungdomsrådet för att främja dialog och social sammanhållning. Detta är en av Jakob Forssmeds frågor, men den föredras här av Parisa Liljestrand.

Anf. 55 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Ordförande! Det tjeckiska ordförandeskapet har presenterat ett utkast till rådsslutsatser om att främja den generationsöverskridande dimensionen på ungdomsområdet för att främja dialog mellan generationer och för att öka sammanhållningen. Syftet med slutsatserna är att belysa betydelsen av samverkan och dialog mellan olika generationer för att skapa hållbara och inkluderande samhällen som bygger på ömsesidig respekt, solidaritet och förståelse mellan generationer. Syftet är också att ge rekommendationer till aktörer på olika nivåer om hur man kan göra detta på ett bra sätt.

I utkastet betonas vikten av att öka kunskapen om de digitala verktyg som finns för att underlätta dialog med målet att öka välmåendet i samhället och minska ensamhet och socialt utanförskap. För att kunna göra detta behöver man gemensamma mötesplatser och tillfällen för dialog mellan generationer. Det är en viktig del i det.

Medlemsstaterna och kommissionen uppmuntras bland annat att bjuda in unga till olika typer av processer och samtal, där beslut kan fattas som rör politikområden som påverkar dem. Vidare uppmanas medlemsstaterna att lyssna in vad unga anser om de samtal som finns mellan generationer i respektive land och hur de kan utvecklas.

Regeringens bedömning är att de föreslagna rådsslutsatserna om utveckling av en generationsöverskridande dimension på ungdomsområdet för att främja dialog håller sig inom EU:s kompetens på ungdomsområdet. Regeringen föreslår därför att Sverige ställer sig bakom utkastet till rådsslutsatser.

Anf. 56 LEONID YURKOVSKIY (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för redogörelsen! Även här vill Sverigedemokraterna anmäla en avvikande ståndpunkt. Det är inte för att vi tycker att allt i utkastet till rådsslutsatser är negativt, men vi vill hänvisa till det vi lämnade in i kulturutskottet den 17 november, där vi betonar att vi ser en risk för att ungdomspolitiken på nationell nivå urholkas med den här sortens förslag. Medlemsstaternas ungdomspolitiska särart försvinner då till förmån för en EU-gemensam ungdomspolitik.

Rådsslutsatserna är väldigt utförliga. Det är en lång lista med rekommendationer, och mycket handlar om att förmedla värderingar. Det ligger stor tonvikt på det. Som Sverigedemokraterna ser det är detta inte en EU-angelägenhet.

Anf. 57 ORDFÖRANDE:

Vill statsrådet kommentera detta?

Anf. 58 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Nej.

Anf. 59 ORDFÖRANDE:

Då konstaterar jag att det finns en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna som betonar den nationella kompetensen i frågan.

I övrigt finns det stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Då har vi dagordningspunkt 7, Europaåret för ungdomar 2022. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 60 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Ordförande! Här kommer det att vara en riktlinjedebatt om hur arbetet för unga ska tas om hand på bästa sätt framöver och föras vidare.

I december förra året beslutade EU-parlamentet och rådet om att just detta år skulle bli Europaåret för unga. Detta är också för att stötta och öka engagemanget i den unga generationen till följd av pandemin.

Unga är vår framtid, och de är viktiga för vår framtid. Tanken var att unga skulle få vara i strålkastarljuset det här året. Varje medlemsstat fick därför i uppdrag att utse en nationell samordnare för genomförande av Europaåret. I Sverige var det Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor som fick uppdraget.

Under det gångna året har EU:s medlemsstater, kommissionen och andra EU-institutioner i samarbete med unga människor och andra intressenter organiserat aktiviteter på olika nivåer. Syftet har varit att engagera unga att dela sina erfarenheter och åsikter om EU:s framtid och att öka lärandet om EU:s funktion och beslutsfattande. Ytterligare ett syfte med året har varit att skapa ett mer tvärsektorielt arbetssätt där ungdomsfrågor står i rampljuset och att försöka sprida ungdomsperspektivet till fler politikområden.

Detta arbetssätt ligger i linje med hur vi har arbetat med ungdomspolitik i Sverige och därmed med riksdagen redan avstämde ståndpunkter för ungdomspolitiken. Vid riktlinjedebatten avser regeringen att välkomna diskussionen och det underlag som har tagits fram inför

mötet. Det är av stor vikt att det arbete som har gjorts under Europaåret för unga tas vidare och får fortsätta.

Som inkommande ordförandeland är det för oss i Sverige kanske extra viktigt att vi fortsätter det arbetet med de resultat som har uppnåtts under Europaåret, naturligtvis tillsammans med EU:s övriga medlemsstater och institutioner.

Regeringens utgångspunkt är därför att arbetet med att integrera ungdomsperspektivet i fler politikområden bör fortsätta. Allt detta gör vi naturligtvis för att öka ungdomars inflytande över sin egen framtid. Vidare föreslår regeringen också att man ska lyfta fram vikten av att unga ska vara delaktiga i beslutsfattandet på olika nivåer. Det behöver både uppmuntras och omhändertas på ett bra sätt.

Anf. 61 ANNETTE RYDELL (S):

Ordförande! Detta är min debut här i EU-nämnden.

Europaåret för unga har ju ägt rum nu under 2022. Det är jättebra med dialoger där ungas inflytande ökar. Givetvis ska arbetet fortsätta.

Något som jag tänker på är att det är viktigt att följa upp och jobba med detta. Det är bra att ha dialoger där ungas inflytande ökar. Många får inte möjligheten. Jag tycker då att det är alla ungdomars rätt.

Min tanke och min fråga är: Hur ska man jobba vidare med dessa frågor, och hur ska ungdomar i utsatta områden, fattiga och minoriteter omfattas av detta? Hur fångar man upp detta i det vidare arbetet?

Anf. 62 SERKAN KÖSE (S):

Tack, statsrådet, för informationen! Jag ville bara hänga på lite på det Annette sa. Det handlar om NEET-gruppen, alltså youths not in employment, education or training – alltså osynliga ungdomar som varken arbetar eller studerar. Den gruppen är väldigt stor i Sverige, över 6 procent av ungdomarna. I Europa tror jag att snittet ligger på 15–16 procent. Det är alltså ett ganska stort problem i resten av Europa. I Italien tror jag att den ligger på 25 procent.

Hur tänker regeringen jobba vidare med den här frågan? Det är ju en ganska stor grupp ungdomar. Vi talar om barn- och ungdomsfattigdom och om psykosociala problem och så vidare. Det är ett ganska stort och brett problem i Sverige men också i resten av Europa. Jag skulle gärna vilja höra hur statsrådet tänker driva den här frågan vidare.

Anf. 63 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Jag lämnar över denna fråga till tjänstemännen.

Anf. 64 Departementssekreterare JULIA BERGSTRÖM:

Frågan om att få med alla unga är en viktig del i detta och också ett av syftena med Europaåret. Det handlar om att faktiskt nå ut till fler.

I Sverige är detta också en viktig fråga. MUCF, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, har ett uppdrag i detta och gör ett stort jobb för att nå ut till fler. Även landsrådet LSU gör ett väldigt stort arbete i detta. Detta är såklart en fråga som vi tar på stort allvar.

Frågan om hur vi ska få med oss unga som varken arbetar eller studerar är en fråga som jag tror att vi får återkomma till, och vi hänvisar till statsrådet Jakob Forssmed som får återkomma i frågan.

Anf. 65 ORDFÖRANDE:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Övriga frågor. Det gäller ungdomsfrågor. Det är 8 f, Resultatet av diskussionerna vid det informella frukostmötet inom EU:s ungdomsdialog och 8 g, Det tillträdande ordförandeskapets arbetsprogram. Det är information från ordförandeskapet.

Anf. 66 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr ordförande! Under Övriga frågor kommer det tjeckiska ordförandeskapet att informera om resultatet av diskussionerna vid det frukostmöte som hölls. Sverige kommer också att informera om planeringen inför det svenska ordförandeskapet. Det görs i enlighet med praxis.

Anf. 67 ORDFÖRANDE:

Tack för informationen!

Vi går vidare till Icke lagstiftande verksamhet och dagordningspunkt 12, Slutsatser om hållbar och tillgänglig idrottsinfrastruktur. Det är en beslutspunkt.

Anf. 68 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr ordförande! Under våren har det tjeckiska ordförandeskapet valt att fokusera på frågan om tillgängliga och hållbara idrottsanläggningar och tagit fram rådsslutsatser på detta tema.

Slutsatserna ligger i linje med den arbetsplan för idrott som antogs i november 2020 och som fortlöper fram till 2024. I dessa slutsatser uppmanas medlemsstaterna bland annat att stödja lika tillgång för alla medborgare till hållbara, estetiska och inkluderande idrottsanläggningar för att främja idrottsaktiviteter.

Idrottsorganisationerna och andra intressenter uppmanas bland annat att ta hänsyn till hållbarhetskriterier, exempelvis förväntade kostnader under en hel livscykel för konstruktion, renovering, underhåll och användning av idrottsanläggningar.

Utkastet till rådsslutsatser har förhandlats vid flera rådsarbetsgruppsmöten under hösten. Och det har bland EU:s medlemsstater funnits en bred uppslutning kring ordförandeskapets initiativ.

Regeringen har vid beredningen inhämtat synpunkter från Riksidrottsförbundet. Regeringen anser att utkastet till rådsslutsatser är balanserat men vill betona att idrottsfrågor framför allt är en nationell angelägenhet. Regeringens bedömning är därför att de föreslagna rådsslutsatserna håller sig inom EU:s kompetens på idrottsområdet. Vi föreslår att Sverige ställer sig bakom antagandet av slutsatserna.

Anf. 69 LEONID YURKOVSKIY (SD):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för detta. Även här vill Sverigedemokraterna anmäla en avvikande ståndpunkt. Jag hänvisar till hur vår avvikande ståndpunkt i dess helhet löd i kulturutskottet den 17 november. Den handlar om EU-kompetens kontra nationell kompetens.

Vi ser väldigt positivt på att man ändå betonar att detta främst är en nationell angelägenhet. Men Sverigedemokraterna vill gå längre och konstaterar att detta helt och hållet bör anses vara en nationell angelägenhet.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns en avvikande ståndpunkt anmäld från Sverigedemokraterna, framförd i kulturutskottet den 17 november, som handlar om nationell kompetens.

I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 13, Kan den senaste tidens kriser utgöra en möjlighet för idrottens framtida utveckling? Det gäller en riktlinjedebatt och är en diskussionspunkt.

Anf. 71 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr ordförande! Det stämmer att det ska vara en riktlinjedebatt som utgår från flera kriser som har dominerat under de senaste åren.

Under denna debatt uppmanas ministrarna att svara på två frågor. Den första frågan fokuserar på hur idrottssektorn kan bidra till att lösa kriserna och bidra till att skapa ett starkare och mer motståndskraftigt Europa. Den andra frågan gäller om vi kan vända dessa kriser till möjligheter inom just idrottssektorn, där medlemsländerna uppmanas att dela med sig av goda exempel.

Regeringen föreslår att man i debatten ska peka på det goda samarbetet inom EU under de senaste årens kriser som har avlöst varandra. Det är av stor vikt att dra lärdomar av tidigare händelser i arbetet med att skapa mindre sårbara samhällen. Ansträngningar är nödvändiga både på nationell och på europeisk nivå i fråga om detta.

Jag kan också lyfta fram att regeringen tillsammans med andra medlemsländer i EU har ställt sig bakom uttalanden till stöd för idrottsorganisationernas bojkott av idrottsutbyte med Ryssland så länge den ryska militära aggressionen mot Ukraina pågår. En internationell idrottsbojkott skulle naturligtvis kunna bidra till att uppnå detta mål.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 14, Övriga frågor. Det gäller 14 e, Möte inom Wada: stiftelsestyrelsen (18 november 2022). Det gäller också 14 f, Det tillträdande ordförandeskapets arbetsprogram. Även här finns en skriftlig utveckling av punkten.

Anf. 73 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr ordförande! Den svenska delegationen kommer att informera från mötet i Wadas stiftelsestyrelse den 18 november 2022. Även här kommer

2022/23:13
25 november

Sverige på idrottsområdet att informera om det kommande ordförandeskapet.

Anf. 74 ORDFÖRANDE:

Jag tackar Parisa Liljestrand med medarbetare. Hon har redogjort både för kulturfrågorna och för Jakob Forssmeds frågor.

Jag önskar en trevlig helg.

§ 5 Konkurrenskraftsfrågor – forskning och rymd
Statssekreterare Maria Nilsson
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft den 10 juni 2022
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft den 2 december 2022

2022/23:13
25 november

Anf. 75 ORDFÖRANDE:

Vi hälsar statssekreterare Maria Nilsson med medarbetare välkomna till EU-nämnden. Då, statssekreteraren, undrar jag om det finns någonting att säga med anledning av återrapporterna.

Anf. 76 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Herr ordförande! Inledningsvis vill jag säga att det är roligt att vara här igen på denna sida om bordet.

Jag har inget ytterligare att tillägga från mötena utöver det som har varit utsänt.

Anf. 77 ORDFÖRANDE:

Det är trevligt att ha Maria Nilsson, tidigare riksdagsledamot, här men på andra sidan om bordet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Slutsatser om forskningsinfrastrukturer. Det är en beslutspunkt.

Anf. 78 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Herr ordförande! Mot bakgrund av bland annat rådsslutsatserna om det nya europeiska forskningsområdet ERA, som antogs i rådet i december 2020, har Tjeckien under sitt ordförandeskap föreslagit rådsslutsatser om forskningsinfrastruktur. Forskningsinfrastruktur är också en av ordförandeskapets prioriteringar på just forskningsområdet.

Rådsslutsatserna fokuserar på en rad olika aspekter av forskningsinfrastrukturer och täcker in allt från tillgång till och användning av infrastrukturer till koppling till andra sektorsområden och därmed samhällets vidare behov.

Vikten av ett väl fungerande ekosystem för forskningsinfrastrukturer betonas, i synnerhet möjligheterna att bedriva spetsforskning och därmed bidra med kunskapsbaserade lösningar på samhällsproblem och samhällsutmaningar.

Näringslivets behov av tillgång till forskningsinfrastruktur och dess roll för att stärka Europas konkurrenskraft understryks också.

Vidare framhålls behovet av långsiktiga politiska åtaganden för att säkra finansieringen för driften av forskningsinfrastruktur även under hela driftsfasen.

Kortfattat – om politiker någonsin är kortfattade – kan jag säga att det finns en ganska stor enighet i förhandlingarna, och medlemsstaterna har uttryckt likartade ståndpunkter.

Därmed föreslår regeringen att Sverige godkänner rådsslutsatserna för forskningsinfrastruktur.

Önskar EU-nämnden att jag läser upp förslaget till svensk ståndpunkt?

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Det tror jag inte behövs om det inte finns något muntligt att addera till det skriftliga.

Anf. 80 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr ordförande! Jag tackar statssekreteraren för detta. Jag satt och funderade lite grann på vad det är som gör att ansvarigt statsråd inte är på plats inför mötet i rådet den 2 december. Men det kan jag kanske få information om. Men det var egentligen inte därför som jag begärde ordet.

Jag ville bara säga att detta att vi har forskning av absolut högsta kvalitet är oerhört viktigt och har varit en ledstjärna i svensk forskningspolitik.

Det här har som sagt varit uppe i utbildningsutskottet, dessutom. Kan statssekreteraren ändå utveckla det som står i ståndpunkten när det gäller excellent forskning – att forskningsinfrastrukturen ska stödja excellent forskning? Vad menar regeringen med detta, och vad är skillnaden mot forskning av hög kvalitet? Är det någon särskild typ av forskningsinfrastruktur som regeringen med detta ger fördel i samarbetet på EU-nivå? Är det då forskningsinfrastruktur i Sverige som vi har investerat i som regeringen väljer bort och i princip säger att vi inte ska hjälpas åt med?

Det var väl någon form av fråga. Det har som sagt varit uppe i utbildningsutskottet, där det inte fanns några avvikande meningar, men jag tycker att det är viktigt att få höra i alla fall.

Anf. 81 LORENA DELGADO VARAS (V):

Statssekreteraren lyfter fram att näringslivets behov understryks. Då undrar jag om man på något sätt kommer att lyfta fram de små och medelstora företagens tillgång till forskningsinfrastrukturer. Oftast glöms det bort, men det är otroligt viktigt.

Anf. 82 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Tack för frågorna! Jag börjar med ledamoten Ernkrans. Hon har ju varit instrumentell i framtagandet av detta, eller bakgrunden till det.

Vad gäller att statsrådet inte är här kan jag bara be om ursäkt. Han kommer att komma nästa gång.

Vad gäller frågan om excellens är det en ytterligare förstärkning av att driva forskning av högsta kvalitet men också excellent forskning för att ytterligare understryka vikten av forskning av högsta kvalitet och att det är avgörande i urvalskriterierna.

Vad gäller ledamoten Lorena Delgado Varas fråga om små och medelstora företag ingår det i näringslivet. Jag tycker att det är en viktig poäng, verkligen, och vi kommer att följa det noggrant.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 11, Slutsatser om den nya europeiska agendan för innovation. Det är en beslutspunkt.

Anf. 84 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Kommissionen presenterade i juli 2020 ett meddelande om en ny europeisk innovationsagenda. Meddelandet fokuserade på de åtgärder som kan göra det möjligt för innovatörer, inklusive teknikintensiva startup-företag, att bättre dra fördel av den inre marknadens styrkor såsom en stark industriell bas, en omfattande talangbas, stabila institutioner och demokratiska samhällen. Åtgärderna ska attrahera nya institutionella investerare för att stärka finans- och kapitalmarknaderna och för att kommersialisera och skala upp teknikintensiva företag i EU.

Mot bakgrund av meddelandet har det tjeckiska ordförandeskapet presenterat ett förslag till rådsslutsatser för en europeisk innovationsagenda. Förslaget har diskuterats i rådsarbetsgruppen vid tre tillfällen. Syftet med rådsslutsatserna är att framhålla vikten av att stimulera teknikintensiv innovation i EU, ta vara på möjligheterna med den gröna och den digitala omställningen och bygga bestående globala partnerskap för ett ökat strategiskt oberoende i framtiden.

Därmed föreslår regeringen att Sverige godkänner rådsslutsatserna för den europeiska innovationsagendan. Jag frågar igen om EU-nämnden önskar att jag läser upp förslaget till svensk ståndpunkt. Det är likalydande med det som finns på bordet.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

I så fall behöver vi inte någon ytterligare föredragning.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Då går vi till dagordningspunkt 12, Rådets rekommendation om de vägledande principerna för kunskapsutnyttjande. Det är en beslutspunkt.

Anf. 86 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Rekommendationen är en uppdatering av en rekommendation från 2008 om hantering av immateriella rättigheter i aktiviteter kopplade till kunskapsöverföring. Detta sker mot bakgrund av att forsknings- och innovationslandskapet har förändrats avsevärt sedan dess.

I förslaget till rekommendation föreslås ett antal vägledande principer för kunskapsutnyttjande inom ett flertal områden. Dessa områden omfattar bland annat forsknings- och innovationspolitik, förvaltning av intellektuella tillgångar, kunskaphöjning, incitament och uppföljning. I rekommendationen betonas även vikten av att utveckla färdigheter inom entreprenörskap.

Rekommendationen har behandlats två gånger i rådsarbetsgruppen efter en inledande presentation av kommissionen med påföljande möjlighet till kommentarer från medlemsstater.

Regeringen har i förhandlingarna uttryckt stöd för förslagets tydliga koppling till det europeiska forskningsområdet ERA och det europeiska utbildningsområdet EEA samt för att rekommendationen inkluderar ett brett spektrum av berörda aktörer.

I övrigt har regeringen verkat för skrivningar som betonar vikten av jämställdhet samt rekommendationens icke bindande karaktär.

Därmed föreslår regeringen att Sverige ställer sig bakom antagandet av rekommendationen för kunskapsutnyttjande.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Då går vi till dagordningspunkt 13, Vetenskap som ett instrument för att underlätta beslutsfattandet i medlemsstaterna. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 88 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Vid rådmötet ska det hållas en riktlinjedebatt om vetenskap som ett instrument för att underlätta beslutsfattandet i medlemsstaterna.

Inte minst under covid-19-pandemin synliggjordes forskningens betydelse för politiska beslut såväl som de utmaningar som finns med att använda forskning som grund för beslutsfattande. Vetenskaplig kunskap, inte minst tvärvetenskaplig forskning, var under pandemin avgörande för att kartlägga och bedöma alternativ för politiska beslut.

Diskussionen kommer att lyfta fram de viktigaste utmaningarna med ett beslutsfattande på vetenskaplig grund både för vetenskapssamhället som tillhandahåller kunskap och för beslutsfattande aktörer som använder kunskapen. En nyckelaspekt är även de politiska ramar, stödinstrument och goda exempel som bidrar till att möta dessa utmaningar på både EU-nivå och nationell nivå.

Att betydelsen av vetenskaplig rådgivning som en del av FOU-politiken nu diskuteras är ett svar på den ökande efterfrågan på vetenskaplig kunskap inom alla sektoriella politikområden. Regeringen ser positivt på att det i diskussionen tas upp vägledande frågor om vilka ytterligare åtgärder som skulle kunna övervägas på nationell nivå för att öka allmänhetens förtroende för att vetenskaplig forskning används som stöd eller underlag för beslutsfattande.

Andra föreslagna diskussionsfrågor är hur kommissionen ytterligare kan stödja debatten och policyutvecklingen i EU:s medlemsstater på området beslutsfattande på vetenskaplig grund.

I likhet med tidigare är ståndpunkten så som den ligger på bordet.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi över till Rymdfrågor.

Vi börjar med dagordningspunkt 14, Utnyttjande av EU:s rymddata. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 90 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Jag får inleda med att jag hoppas att hela EU-nämnden har uppmärksammat att vi sedan i måndags har en ny svensk astronaut, som uttogs på ESA-mötet. Det här kommer alltså att vara extra viktigt för oss framöver.

Efter den korta inledningen återgår jag till det jag egentligen ska säga. Det är att vid KKR kommer det tjeckiska ordförandeskapet att hålla en policydiskussion om nyttjandet av europeiska rymddata.

Det är viktigt att de investeringar vi gör i EU:s rymdprogram också leder till samhällsnytta. Sverige har tillsammans med några andra medlemsländer sedan länge varit drivande i att säkerställa att rymddata från våra europeiska flaggskeppsprogram Copernicus och Galileo är fria och öppna för alla.

En nyckelaspekt är att den enorma mängd information som genereras av EU:s rymdprogram är användarvänlig och att aktörer, vare sig det handlar om universitet eller företag, får vetskap om att de utan kostnad kan använda informationen för att utveckla applikationer, inhämta forskningsunderlag, främja innovationer och så vidare.

De diskussionsfrågor som ordförandeskapet föreslår handlar dels om hur den europeiska och nationella nivån kan samarbeta bättre för att öka användning av rymddata och dels om hur juridiska och administrativa hinder kan minimeras inom 17 olika marknadssegment som EU:s myndighet för rymdprogrammet har identifierat. Exempel på marknadssegment är jordbruk, klimat, miljöövervakning, krishantering och humanitär hjälp.

Jag säger samma sak som jag sagt tidigare: Förslaget till svensk ståndpunkt är identiskt med det som ni har på bordet.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Tack för kunskapsöverföringen! Det Maria Nilsson berättade var en total nyhet för mig men inte för vice ordföranden, så förnuftet är olika fördelat i presidiet.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då har vi kommit till dagordningspunkt 15, Övriga frågor. Under underrubriken Forskning har vi 15 a, Offentligt samråd om tidigare, nuvarande och framtida europeiska ramprogram för forskning och innovation 2014–2027. Vi har 15 b, EIT:s kunskaps- och innovationsgrupp för kultur och kreativitet. Vi har 15 c, Partnerskap för forskning och innovation i Medelhavsområdet samt 15 d, Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram. Vill statssekreteraren komplettera något?

Anf. 92 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Jag får lite hjälp här från mina medarbetare.

Jag vill egentligen bara komplettera det ordföranden sa med att på dagordningspunkterna om det svenska ordförandeskapet för både forskning och rymd kommer regeringen att hålla en presentation om Sveriges prioriteringar samt de konferenser och möten som Utbildningsdepartementet planerar på forsknings- och rymdområdet.

Anf. 93 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag tycker att det vore intressant för EU-nämnden att höra om statssekreteraren kan säga någonting i sak, innehållsmässigt, när det gäller det kommande ordförandeskapsprogrammet om det är så att

statssekreteraren eller statsrådet på det här mötet också i sak kommer att föra fram det till kollegorna i ministerrådet.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att vi också behandlar underrubriken Rymdfrågor och dagordningspunkt 15 e, Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram.

Anf. 95 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Tack för frågan! Vi kommer ju att presentera mer detaljrikt vilka prioriteringar som föreligger under mötet den 2 december. Jag kan nämna några delar.

Bland annat kommer forskningsinfrastruktur och life science att vara i fokus. Det kommer att vara i fokus för några av de konferenser som vi kommer att vara värd för, och det sätter också fokus på den viktiga delen av forskningspolitiken.

I fortsättningen kommer vi naturligtvis att fokusera på vikten av forskning av hög kvalitet och fortsatta reformer inom området öppen vetenskap.

Vad gäller rymdområdet kommer regeringen preliminärt att lyfta upp frågan om rättvis och hållbar användning av rymden och så vidare. Jag hoppas att jag eller kanske framför allt statsrådet får möjlighet att återkomma med mer detaljerad information i denna församling.

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Då har vi inget mer att behandla vad gäller forskning och rymd. Vi tackar statssekreterare Maria Nilsson med medarbetare och önskar en trevlig helg, när den inträder, samt en välsignad första advent.

§ 6 Utrikes frågor – utveckling

Statssekreterare Diana Janse

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – utveckling den 20 maj 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – utveckling den 28 november 2022

2022/23:13
25 november

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Statsrådet är på resande fot, så vi har nöjet att ha statssekreterare Diana Janse här – varmt välkommen!

Har statssekreteraren något att tillägga om återrapporten från mötet i rådet den 20 maj?

Anf. 98 Statssekreterare DIANA JANSE:

God morgon, ordförande och ärade ledamöter! Det är trevligt att vara här.

Nej. EU-nämnden har mottagit en skriftlig återrapportering från rådets möte den 20 maj, och jag har inget att tillägga.

Anf. 99 ORDFÖRANDEN:

Då går vi över till Icke lagstiftande verksamhet, dagordningspunkt 3, Uppföljning av toppmötet mellan EU och Afrikanska unionen. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 100 Statssekreterare DIANA JANSE:

Den första diskussionspunkten gäller uppföljning av EU–AU-toppmötet i februari 2022. Vi förväntar oss en uppdatering om genomförandet av besluten vid toppmötet samt en diskussion om den fortsatta vägen framåt i EU:s partnerskap med Afrikanska unionen.

Samma dag som rådets möte äger rum, den 28 november, möts EU:s och AU:s kommissioner. Till våren, under det svenska ordförandeskapet, planeras också ett EU–AU-möte på utrikesministernivå.

Mycket har hänt sedan toppmötet ägde rum i februari. Relationen mellan EU och Afrika präglas för närvarande i hög grad av följd effekter av Rysslands fullskaliga anfallskrig mot Ukraina, som inleddes bara en vecka efter toppmötet.

Det ryska narrativet att EU:s sanktioner skapat ökad livsmedelsosäkerhet i Afrika har fått fäste hos många på kontinenten liksom uppfattningen att EU endast bryr sig om Ukraina. Många afrikanska länders ovilja att tydligt ta ställning mot Rysslands agerande har också färgat relationen. EU behöver i ljuset av denna utveckling fortsätta att öka synligheten för det som vi gör i relation till Afrika samt ytterligare stärka dialogen med afrikanska partner.

Den gemensamma deklARATION som antogs vid toppmötet är vägledande för partnerskapet. DeklARATIONEN täcker en bredd av frågor, från handel och migration till fred och säkerhet, tryggad livsmedelsförsörjning och global hälsa. Det är viktigt att EU såväl som AU följer upp de åtaganden som gjorts.

EU bör ägna särskild uppmärksamhet åt genomförandet av det investeringspaket om 150 miljarder euro som annonserades vid toppmötet.

Investeringspaketet ligger inom ramen för EU:s globala konnektivitetsstrategi Global Gateway och innefattar satsningar inom digitalisering, klimat och energi, transport, hälsa samt utbildning och forskning. Projekt i investeringspaketet genomförs huvudsakligen som så kallade Team Europe-initiativ, det vill säga genom samverkan mellan EU:s institutioner och medlemsstaterna.

För att öka motståndskraften hos afrikanska länder inför framtida kriser är det särskilt angeläget att genomföra de projekt från toppmötet som fokuserar på motståndskraftiga livsmedelssystem samt regional och interkontinental handel genom stöd till det afrikanska frihandelsområdet (AFCFTA). EU:s nya strategi för global hälsa, som lanseras den 30 november, innebär därtill möjlighet till ytterligare fördjupat samarbete mellan EU och AU på hälsoområdet, även utifrån lärdomarna från covid-19-pandemin.

EU och hela Team Europe bör stärka sin strategiska kommunikation i relation till Afrika. Det är av vikt att vi når medborgare i afrikanska länder och framhäver den roll som det omfattande partnerskapet mellan EU och AU spelar i deras vardag. Att stärka den strategiska kommunikationen bidrar också till att positionera EU i relation till andra aktörer på den afrikanska kontinenten, såsom Ryssland och Kina.

Sverige har tidigare föreslagit att en särskild task force för strategisk kommunikation i förhållande till Afrika ska bildas inom EEAS.

Anf. 101 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Detta har varit uppe för information i utrikesutskottet, men jag tycker att det kan vara intressant att få höra statssekreterarens och regeringens ord om denna mening i ståndpunkten: "Partnerskapet bör fortsatt präglas av gemensamt stöd till en regelbaserad världsordning liksom respekt för mänskliga rättigheter och demokrati." Min fundering gäller "bör fortsatt", och där får statssekreteraren gärna utveckla. Är det regeringens uppfattning att partnerskapet inte har präglats av detta tidigare, eller vad vill regeringen understryka med meningen?

Vi socialdemokrater står naturligtvis bakom en regelbaserad världsordning, mänskliga rättigheter och demokrati, men det är viktigt att hålla fast vid fattiga människors perspektiv och målet för biståndspolitiken, nämligen att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Min fråga när det gäller "bör fortsatt" är: Har det inte varit så, och vad är det i så fall man trycker på i nuläget?

Anf. 102 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Det handlar om EU-bistånd där alla medlemsländer kan ge input. När regeringen nu skär ned på biståndsramen och säger att man vill effektivisera klimatbiståndet undrar jag, när det gäller de flaggskeppsprojekt som fokuserar på jordbrukets värdekedjor och livsmedelsindustri: Vad avser regeringen att ta med i regleringsbrevet till de av våra myndigheter som ger input till EU-flaggskeppsprojekten, till exempel Sida? Är det här en del i att effektivisera klimatbiståndet genom att satsa på dessa EU-bistånd och flaggskeppsprojekt?

Anf. 103 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag skulle vilja ha en liten uppföljning om vaccinfrågan, där man har haft en överenskommelse med Afrikanska unionen.

Angående handelsavtalet har det funnits mycket oro kring hur det kommer att slå mot bland annat jordbruket. Gällande den frågan vill jag också höra om biståndet. Regeringen har förändrat biståndspolitiken ganska rejält och pekar mycket på att biståndet ska gå via handel. Om man tycker att det är bra att göra så, vilket vi inte gör, är det extra viktigt i dessa frågor att verkligen följa upp mänskliga rättigheter, demokrati, miljö och klimat och så vidare.

Anf. 104 Statssekreterare DIANA JANSE:

Vad gäller Matilda Ernkrans fråga om vad som döljer sig bakom fortsatt respekt för en regelbaserad världsordning handlar det om förhållningssättet till Ryssland, som inte respekterar den regelbaserade världsordningen. Som jag sa inledningsvis i anförandet är detta något som färgar av sig på EU:s relationer på den afrikanska kontinenten. Där försöker vi lyfta fram att de grundläggande principerna är extremt viktiga och borde vara viktiga också för de afrikanska länderna. En annan del är att vi fortsätter att ställa demokratiska krav på våra partner på den afrikanska kontinenten.

När det gäller Rebecka Le Moines fråga om klimatbiståndet är grön omställning en del av Global Gateway-paketet. Vi vill att det ska vara en del av det framtida partnerskap som EU och AU bygger sin relation på. Initiativet Global Gateway och den allokering av pengar som vi vill se handlar delvis om att finansiera en grön omställning. Det möjliggör också handel på lika villkor så att den afrikanska kontinenten inte hamnar i bakvattnet i handelsfrågorna i förhållande till Europa när hela Europa ställer om grönt och klimatsmart.

Vad gäller frågan om EU-vaccin gör EU fortsatt mycket för att bidra till den globala tillgången till vaccin. Svaret under pandemin var mycket kraftfullt, och genom Team Europe-ansatsen, som lanserades som ett svar på pandemin, har EU och medlemsstaterna mobiliserat över 40 miljarder euro för att bemöta pandemin och dess konsekvenser. Detta arbete fortgår.

Om man tittar på deklARATIONEN från mötet mellan EU och AU i februari ser man att den är väldigt präglad av pandemin, för det var fortfarande den stora frågan då. Kriget i Ukraina hade ännu inte börjat. EU:s vaccinstöd fortsätter. Kommissionen kommer med en strategi om global hälsa den 30 november, och detta är något som regeringen avser att följa upp under vårt ordförandeskap. Arbetet med EU-vaccin fortgår alltså.

Regeringens bistånds- och handelspolitik här och nu är inte föremål för samråd här, men när det gäller hur vi ser på EU:s relation till den afrikanska kontinenten måste vi få till mer handel. Det är väldigt svårt att se att bistånd allena ska lyfta en hel kontinent ur fattigdom. Handel är en viktig del för ekonomiskt välbefinnande, utveckling och förmåga att ta till vara sina fördelar som land. Jag tror att det därtill också är en förutsättning för att driva en grön omställning.

Anf. 105 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Vi ska inte ha en allmän debatt om svensk biståndspolitik här och nu; den får vi lämna till andra sammanhang.

Jag vill ändå följa upp detta med någon fråga. Sverige ska självklart stå upp för en regelbaserad världsordning, och det tycker jag också att EU:s övriga länder ska göra. Det är inte minst viktigt nu, i relation till Ryssland. Det gäller också respekten för mänskliga rättigheter och demokrati.

Men här står det att partnerskapet ska präglas av ett gemensamt stöd till regelbaserad världsordning. Statssekreteraren svarar att detta har med förhållningssättet till Ryssland att göra. Betyder det att regeringen i Sverige och i EU-kretsen kommer att hantera biståndet till afrikanska länder på ett sätt som är förknippat med förhållningssättet från dessa länders regimer till Ryssland? Det är det jag vill ställa en fråga om.

Här står det alltså om ett gemensamt stöd, och därför vill jag hävda att vi för Socialdemokraternas del tycker att biståndet och biståndspolitiken ska stå fast vid att det är fattiga människors perspektiv som ska råda. Vi menar att målet för biståndspolitiken handlar om levnadsvillkoren för de människor som lever i fattigdom och förtryck. Det var det jag ville försöka formulera en fråga om.

Anf. 106 Statssekreterare DIANA JANSE:

Tack för frågan, Matilda Ernkrans! Jag sa att det bland annat finns där bakom Rysslands agerande. Det finns en vilja att lyfta frågan med tredjeland och förklara varför vi tycker att det är viktigt att länderna tar ställning mot Rysslands anfällskrig mot Ukraina.

Det är också det vi pratar om när det gäller den strategiska kommunikationen. Det är viktigt att vi får ut vårt narrativ eftersom vi har sett ett stort genomslag för det ryska narrativet, bland annat att det är Ukrainas fel att det råder livsmedelsosäkerhet och livsmedelsbrist på kontinenten.

Om jag förstår Matilda Ernkrans rätt handlar frågan också om huruvida vi ska ha något slags konditionalitet. Är det så jag ska förstå frågan? EU driver inte den linjen. Ett sådant agerande skulle vara precis vad Kreml vill ha, och det skulle spela Putin i händerna. Vi vill inte straffa de afrikanska länderna, utan vi vill i stället bygga förtroende och visa hur stor betydelse relationen med EU har i deras vardag. Vi vill bygga samarbete med de afrikanska länderna för att mildra konsekvenserna av den ryska aggressionen och på så sätt visa att vi är en trovärdig och långsiktig samarbetspartner.

Som en del av detta är det också angeläget att EU förstärker sin kommunikation för att motverka propagandan och förtydliga det omfattande samarbetet mellan EU och AU.

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Team Europe vid krishantering: Ukraina och Afghanistan. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 108 Statssekreterare DIANA JANSE:

Dagordningens andra diskussionspunkt är Team Europe i krisrespons med fokus på Afghanistan och Ukraina. Dagordningspunkten förväntas fokusera på EU:s och medlemsstaternas stöd till kriserna i de två länderna.

Med Team Europe avses det nya arbetssättet för närmare samverkan mellan EU och medlemsstaterna.

Vad gäller Afghanistan förväntas diskussionen handla om utvecklingen i landet och möjligheterna att fortsätta att bistå det afghanska folket med humanitärt stöd samt stöd till grundläggande samhällstjänster, så kallade basic human needs.

Talibanernas maktövertagande för över ett år sedan har förvärrat den humanitära situationen i landet, som till följd av konflikt, torka och otrygg livsmedelsförsörjning redan var mycket svår. Landet befinner sig numera även i en ekonomisk kris. Enligt bland annat FN står landet inför en kollaps av såväl ekonomin och den finansiella sektorn som samhällsservice och infrastruktur.

Talibanerna har infört flera dekret och lagar som ytterligare begränsar kvinnors och flickors mänskliga rättigheter. Kvinnor och flickor förbjuds nu också tillträde till offentliga parker och tvingas ha en manlig följeslagare när de rör sig runt i samhället. Flickor över sjätte klass nekas tillgång till skolundervisning.

Regeringen fördömer de allvarliga brott mot mänskliga rättigheter som begås i Afghanistan. Vi ser med allvar på situationen och förespråkar samordning inom EU samt med FN, Världsbanken och andra aktörer. Det är angeläget att upprätthålla stöd till grundläggande samhällstjänster som hälsa och utbildning, inte minst för kvinnor och flickor, utan att finansiera eller legitimera talibanerna. Arbetet vid FN är centralt i detta avseende.

EU och det internationella samfundet behöver fortsätta verka för demokrati och mänskliga rättigheter, inklusive kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Sverige ser att det finns ett fortsatt behov av nära samordning inom EU, inklusive frågan om fortsatt stöd till grundläggande samhällstjänster.

Vad gäller Ukraina är läget i landet mycket allvarligt. Minst 40 procent av Ukrainas energiinfrastruktur hade redan skadats av ryska attacker innan de senaste dagarnas storskaliga attacker som ytterligare har förvärrat läget. Stora delar av landet har regelbundna elavbrott. Miljontals människor riskerar att stå utan värme och möjlighet att laga mat under vintern. Många har begränsad eller ingen tillgång till vatten.

Regeringen har därför förberett ett bilateralt stödpaket med insatser med det mest nödvändiga inför vintern till de mest utsatta och välkomnar EU:s ansträngningar för att skyndsamt stödja Ukraina. Regeringen anser att ett stöd till Ukraina, inklusive från EU, är mycket viktigt för att lindra det mänskliga lidandet och för att bibehålla försvarsviljan och säkra den ukrainska statens förmåga att leverera samhällstjänster samt för att undvika en ekonomisk kollaps och massiv migration.

Ukraina måste vinna kriget men också freden. Fortsatt vinteranpassning brådskar för humanitära behov och för återuppbyggnad av infrastruktur, särskilt för energi. Det gäller även makrofinansiellt stöd. Den mer långsiktiga uppbyggnaden behöver påbörjas så snart som möjligt. Privata investeringar och inköp från utländska leverantörer är nödvändiga för Ukrainas återuppbyggnad och långsiktiga återhämtning. I nuläget är det dock svårt för företag att sälja till och investera i Ukraina. Kriget pågår fortfarande, och det saknas till exempel tillgång till statliga exportkreditgarantier.

Regeringen anser därtill att det är angeläget att visa ledarskap i fråga om långsiktigt stöd till Ukraina och att vårt stöd måste präglas av transparens samt reflektera Ukrainas europeiska vägval.

Anf. 109 MATILDA ERNKRANS (S):

Både när det gäller Ukraina och Afghanistan är det väldigt angeläget att Sverige, EU och FN fortsätter sitt stöd. Jag har en fråga till statssekreteraren.

Statssekreteraren pratar om Afghanistan och om att vi också måste utveckla arbetet med att ge stöd till grundläggande samhällstjänster utan att legitimera talibanerna. Det här är ju ett arbete som hittills i största utsträckning har skett med FN. Statssekreteraren sa också att FN är centralt.

Det skulle vara intressant att höra vad statssekreteraren gör för reflektion utifrån det faktum – om jag har förstått det rätt – att den förändrade biståndspolitiken och neddragningarna i ambitionerna för svensk biståndspolitik kommer att betyda mindre svenskt stöd till FN-organisationerna. De är som sagt centrala när det gäller Afghanistan. Jag skulle vilja säga att de är centrala även för Ukraina. Det var ju FN:s livsmedelsprogram, med svenskt stöd, som såg till att vi fick ut spannmål från Ukrainas hamnar och att människor på Afrikas horn och i Jemen fick tillgång till den maten.

Vi ska inte ha en allmän bistandsdebatt här, men i och med att statssekreteraren i samband med Afghanistan nämnde att arbetet med FN är centralt – och den åsikten delar jag – vill jag ställa frågan hur statssekreteraren ser på möjligheterna för FN att verka här när det per definition uppenbarligen kommer att innebära att Sverige kommer att kunna bidra mindre till FN:s arbete.

Anf. 110 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Från Sverigedemokraternas sida tycker vi att det är väldigt viktigt att motverka legitimering av talibanregimen.

Kan statssekreteraren lite grann utveckla hur man arbetar med att tydliggöra att man vill undvika en legitimering? Har man stramat åt antalet organisationer man arbetar med på marken? Är det väldigt centrerat till FN i dag, eller handlar det om fler betydande organisationer?

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Jag tänkte själv göra ett kompletterande inlägg. Precis som statssekreteraren säger är det som sker i Ukraina nu helt förskräckligt, inte minst att man använder kylan och bristen på energi som vapen mot civilbefolkningen.

Detta drabbar också Moldavien. De senaste uppgifterna säger att ungefär hälften av elförsörjningen till Moldavien slogs ut nu i samband med att man slog ut den i Ukraina. I det paket på 700 miljoner som presenterades av regeringen för lite drygt en vecka sedan när det gäller den humanitära sidan och biståndet ingick ett specifikt bistånd till Moldavien.

Jag har en fråga. Nu handlar det om Afghanistan och Ukraina, men det finns ett särskilt skäl för EU att ha fokus också på Moldavien. Är det en uppfattning som regeringen delar?

När det gäller World Food Programme handlade ju en del av den riktade satsningen på de 700 miljonerna specifikt just om detta och att hjälpa Ukraina.

2022/23:13
25 november

Anf. 112 Statssekreterare DIANA JANSE:

Jag börjar med vice ordförande Ernkrans fråga om FN:s centrala roll i arbetet i Afghanistan. Återigen: Hur Sverige arbetar bilateralt på plats i Afghanistan är inte föremål för samråd. Men jag kan ändå säga vi kommer att fortsätta att inom ramen för vår Afghanistanstrategi arbeta med just FN-organisationerna i Afghanistan. Det står klart.

Vice ordföranden efterlyste också lite resonemang kring debatten och hur den går, om jag uppfattade henne korrekt. Det här är extremt svåra gränsdragningar, eftersom man från EU:s håll inte vill legitimera talibanerna. Samtidigt måste vi hjälpa dessa utsatta människor, vars regim inte bryr sig om dem i någon större utsträckning. Hur ska man då göra detta på ett sätt som ändå blir tillräckligt och effektivt?

Det blir snabbt svåra gränsdragningar, och det är just denna diskussion som nu förs. Hur kan vi se bortom att dela ut matpaket och säkerställa att andra basic human needs på något sätt kan tillmötesgå utan att vi för den sakens skull tummar på principen att inte legitimera det förfärliga styre som sitter i landet?

Det här är en verktygslåda vi arbetar med, och det är det som diskussionen kretsar kring. Hur kan vi komma framåt, och hur kan vi använda FN på plats?

Här kan jag passa på att adressera Martin Kinnunens fråga. Vi har förutom FN-organen även EU, som har en närvaro på plats. Svenska Afghanistankommittén finns också på plats. De har säkert 40 års erfarenhet vid det här laget, inklusive av att arbeta under den tidigare talibanregimens tid. De har alltså lång erfarenhet av att agera nära folket och nära marken utan att passera de styrande i Kabul.

Om jag ändå får säga någonting om vice ordförandens synpunkter på svenska neddragningar av kärnstöd vill jag säga att det inte per se är något som absolut måste drabba just Afghanistan. Hela principen med kärnstöd är att vi inte säger vart det ska gå. Och, som sagt, i vårt bilaterala samarbete med Afghanistan är FN-delarna viktiga, och det är så även i fortsättningen.

Slutligen är det ordförande Wallmarks fråga om Moldavien. Ja, regeringen delar uppfattningen att Moldavien måste ses som en del av den bredare kontext som kriget i Ukraina för med sig. Och just det faktum att vi i detta vinterpaket – förra veckan – hade med Ukraina vad gäller både energi och stöd till Röda Korset är en reflektion av det. Det har vi också med oss i arbetet framåt.

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi till dagordningspunkt 5, Övriga frågor. Är det något som statssekreterare Diana Janse vill ta upp?

Anf. 114 Statssekreterare DIANA JANSE:

Herr ordförande! Under övriga frågor väntas den höga representanten Josep Borrell tillsammans med kommissionär Jutta Urpilainen informera

2022/23:13
25 november

om att kommissionen i oktober antog EU:s handlingsplan för unga för åren 2022–2027.

Jag vill även nämna att rådet som A-punkter väntas anta slutsatser om katastrofriskreducering samt EU:s handlingsplan för unga. Regeringen har samrått skriftligen om slutsatserna.

I anslutning till mötet ordnas också ett informellt möte med Afrikanska unionens kommissionsordförande Moussa Faki.

Anf. 115 ORDFÖRANDEN:

Då avslutar vi dagens förhandlingar med statssekreterare Diana Janse. Jag önskar trevlig helg, när den inträder, och en välsignad första advent.

Anf. 116 Statssekreterare DIANA JANSE:

Tack!

Anf. 117 ORDFÖRANDE:

Vi har nu kommit till i princip sista punkten. Vi kommer att ha lite formalia sedan, men det sista statsrådet för i dag är nu på plats. Det gäller möte om konkurrenskraftsfrågor – inre marknad och industri. Och vi har energi- och näringsminister Ebba Busch här.

Vi börjar med återrapporten från möte i rådet den 29 september 2022. Har statsrådet något att tillägga?

Anf. 118 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Trevlig förmiddag på er, kära EU-nämnd! Det är trevligt att få vara på plats här igen. Ni har fått en skriftlig rapport. Av förklarliga skäl var jag själv inte på plats under detta möte. Finns det frågor svarar vi på dem efter bästa förmåga.

Anf. 119 ORDFÖRANDE:

Finns det några frågor? Nej. Då lämnar vi återrapporten.

Då kommer vi in på inre marknad och industri och lagstiftningsöverläggningar. Det är dagordningspunkt 3, Direktivet om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet. Det är en beslutspunkt.

Anf. 120 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Kommissionen presenterade i februari i år ett förslag till direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet. Under det första halvåret 2022 genomfördes en första läsning av förslaget, och ett första kompromissförslag presenterades i juli.

Förhandlingsarbetet har sedan fortsatt, och det tjeckiska ordförandeskapet siktar på en allmän riktlinje vid konkurrenskraftsrådet.

Sverige har under förhandlingen i rådet aktivt drivit att bestämmelserna avseende bolagsstyrning skulle strykas från förslaget. Det är därför välkommet att dessa bestämmelser nu har strukits i det senaste kompromissförslaget. Regeringen anser att det är viktigt att begränsa den administrativa börda som kan följa av förslaget och att det skapas tydlighet kring det civilrättsliga skadeståndsansvaret.

För att kunna fortsätta att driva på för ett direktiv som så bra som möjligt motsvarar de svenska positionerna, framför allt när det gäller de administrativa bördorna för företag som omfattas, anser regeringen att Sverige bör ställa sig bakom en allmän riktlinje. På så sätt säkerställs bästa möjliga utgångspunkt för att värna svenska intressen i de fortsatta förhandlingarna.

Det skedde en ganska extensiv överläggning med näringsutskottet så sent som i går om detta, så jag tror att vi väl känner till terrängen och var

vi har gemensamma synpunkter och inte. Men självklart svarar vi på frågor om det finns sådana.

Anf. 121 ORDFÖRANDEN:

Jag såg att några av näringsutskottets ledamöter nickade bekräftande till detta.

Anf. 122 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag passar helt enkelt på att ställa en fråga som man tyvärr inte hade svar på i går. Det är en skillnad mellan tredjeländers företag och EU-företag. När det gäller tröskeln för vilka företag som ska behöva använda sig av direktivets verktyg räknar man den globala omsättningen för EU-företagen, men för tredjeländers företag räknar man enbart omsättningen inom EU.

Då har jag en undran. Det blir såklart en konkurrensnackdel för EU-företag som möter upp miljö- och klimatfrågor och mänskliga rättigheter, medan globala företag som håller sig under tröskeln inte behöver möta upp det på samma sätt.

Anf. 123 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det var som sagt en överläggning med näringsutskottet under gårdagen. Jag måste bara ställa en kontrollfråga. Jag fick uppfattningen att regeringens ståndpunkt utvecklades under den överläggningen, utifrån den korta som finns här, med det som statsrådet nu sa. Men jag uppfattade också att överläggningen i går handlade om tröskelvärden och att regeringen avsåg att driva högre tröskelvärden än vad som finns här. Nu sa inte statsrådet något om det. Därför vill jag ställa den frågan först. Sedan får jag återkomma.

Anf. 124 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag börjar med en fråga och vill sedan utveckla vår avvikande mening. Jag var inte med på näringsutskottets möte i går, men jag kan notera att det som anges som svensk ståndpunkt har krympt till en tiondel sedan i går. Jag undrar vad som är syftet med att vara så fåordig. Kan man utveckla vad som menas med att man är kritisk till delar av kommissionens förslag?

Anf. 125 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Vi börjar med frågan från Varas. Frågan har diskuterats under förhandlingen i rådet. Kriteriet för nettoomsättning i EU för icke-EU-företag är en förutsättning för att förordningen ska kunna användas även gällande icke-EU-företag. Man kan notera att samma upplägg finns i det nyligen antagna direktivet om företagens hållbarhetsrapportering.

Jag noterar synpunkten men menar att det inte förändrar det som är förslaget som ingångar för nästa vecka.

Sedan kommer jag till Matilda Ernkrans och frågan om tröskelvärden. Ja, det stämmer. Om man höjer tröskelvärdena för antal anställda och omsättning omfattas färre företag av direktivet, vilket leder till att färre företag drabbas av den förväntade administrativa bördan. Vi kan då få en

balans i det, som är det tydliga målet här. Det är också tillämpligt på ett hanterbart sätt.

Frågan från Ernkran hänger lite grann ihop med frågan från Rebecka Le Moine. Det blir ju skillnad på vad vi gör i utskottet och vad vi gör i EU-nämnden. Vi har överläggningar i sak i utskottet, och därför är det betydligt mer extensiva både diskussioner och underlag. Här är det fråga om att få en tydlig riktning för vad vi ämnar göra på rådsmötet i nästa vecka.

Anf. 126 MATILDA ERNKRANS (S):

Statsrådet! Jag vill i så fall vara tydlig med att vi följer upp det som vi lyfte fram i går i näringsutskottet i en avvikande mening, och då blir det en avvikande ståndpunkt. Vi socialdemokrater tycker att de tröskelvärden som finns i det liggande förslaget är rimliga – 500.

När det gäller det här med skadeståndsansvaret vill vi vara tydliga med att det är viktigt att fackföreningar och andra arbetstagarrepresentanter ges en roll och värnas i det fortsatta arbetet. Det är så vi följer upp den ståndpunkten. Jag anmäler därmed en avvikande ståndpunkt.

Jag vill ställa en fråga. Om regeringen inte får igenom alla sina önskemål när det gäller kommissionens förslag, avser regeringen ändå att rösta ja? Om jag förstod det rätt kommer i så fall regeringen exempelvis att rösta ja till 500 i tröskelvärde.

Som sagt upprepar vi vår ståndpunkt från näringsutskottet.

Anf. 127 LORENA DELGADO VARAS (V):

Vi har i näringsutskottet lämnat in en avvikande ståndpunkt där vi bland annat menar att det är synd att regeringens ståndpunkt inte lyfter fram att det här är någonting som företagarna vill. Att man ska sänka tröskeln och att det här ska innefatta ett mindre antal företag är ju inte det som företagarna själva har krävt.

Vi lyfter också fram frågan om tredjeländer. Vi tycker att det bör vara likställdhet när det gäller tröskeln. Annars kommer det att skapas konkurrensfördelar för de företag som så att säga är globala.

Vi noterar även den oro som finns vad gäller den administrativa bördan. Där anser vi att regeringen bör ta mer ansvar för att skapa strukturer för att underlätta för företagen. Det gäller medlemsländerna generellt.

Vi har också tankegångar kring att man kanske inte behöver ställa samma informationskrav på större företag som på mindre företag. Enligt oss bör det följa värdekedjan, precis som alla andra direktiv som har med näringslivet att göra. Man kanske bör fundera på att ha olika informationskrav beroende på storleken på företagen i stället för att försöka minimera antalet företag som ska förhålla sig till det här.

Annars anser vi att det finns många positiva ingångar i det förslag som kommissionen kommer med. Men vi tycker att man ska lista Parisavtalet, även i annexet. Det finns fortfarande inte listat. Detta gäller även bland annat ILO 169.

Anf. 128 REBECCA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag kan notera att vår nuvarande regering oroar sig mer för en administrativ börda än för storskalig miljöförstörelse,

klimatkris och tvångsarbete. Här har vi en lagstiftning som skulle kunna hjälpa oss på internationell nivå att ta bort produkter som har tillverkats med hjälp av tvångsarbete och på bekostnad av ekosystem. Jag beklagar djupt att vi inte tar chansen att välkomna den utan i stället sänker ambitionsnivån rejält.

Vi anser att förslaget bör omfatta fler företag, inklusive små och medelstora företag. Som det ser ut just nu skulle bara 13 000 EU-baserade företag omfattas. Det är mindre än 1 procent av alla EU:s företag. Det kommer vidare bara att omfatta 4 000 företag i tredjeländer. Det här är en rejäl urvattning. Vi hade en chans att få till en bra lagstiftning som skulle komma åt dessa problem, vilket alla partier i Sveriges riksdag i alla fall i ord stod upp för i valrörelsen.

Vi anser också att nivån på de ekonomiska sanktionerna mot företag som bryter mot lagstiftningen inte bör bestämmas på individuell nivå i respektive medlemsstat, eftersom det riskerar att göra sanktionerna snedvridna och ineffektiva.

Vi anmäler en avvikande ståndpunkt och följer upp den som vi tidigare anmält.

Anf. 129 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag har ett tillägg till vår avvikande ståndpunkt: Vi vill inte att färre företag ska omfattas utan snarare tvärtom.

Anf. 130 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Det allra viktigaste för EU-nämnden – det är kanske primärt ett svar på Matilda Ernkrans fråga – är att vår ambition är att gå i mål med det här, och det är därför det är så pass tajt. Det är det jag har redogjort för från regeringens sida. Vi hade en längre överläggning i utskottet i går. Ambitionen är verkligen att vi ska ställa oss bakom en allmän riktlinje, och det är det vi önskar mandat för att göra. Sedan vet ni hur det är med förhandlingarna. Men ni vet vilka våra ingångar är. Vår ambition är att gå i mål med detta. I övrigt noterar vi synpunkterna både från näringsutskottet och här i EU-nämnden, men vi uppfattar att det finns stöd för att Sverige ska ställa sig bakom en allmän riktlinje på det här området.

Anf. 131 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns tre avvikande ståndpunkter och att de inte är likalydande utan har olika inriktning. I samtliga fall följer man upp det man har från näringsutskottet. För Vänsterpartiet handlar det om att det ska vara fler företag samt om tröskelvärden, tredjeländer och Parisavtalet. För Socialdemokraterna handlar det om tröskelvärden och fackliga förhållanden. Miljöpartiet riktar kritik mot sänkta ambitionsnivåer och anser att fler företag borde inbegripas.

Sammanfattningsvis konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Förordningen om skydd av geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter. Det är en beslutspunkt.

Anf. 132 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Kommissionen presenterade i april ett förslag till ny förordning om skydd av geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter. Efter intensiva förhandlingar om förslaget har medlemsstaterna nu nått en kompromiss. Förväntningen är att rådet kommer att anta en allmän riktlinje på konkurrenskraftsrådet.

Bakgrunden är att det inom EU länge funnits ett skydd för geografiska beteckningar på jordbruksområdet, exempelvis champagne och fetaost – noggrant utvalda exempel här i dag. Det som nu föreslås är ett utvidgat skydd för hantverks- och industriprodukter, exempelvis böhmiskt glas och carraramarmor – vi har tagit alla folkliga exempel vi kunnat hitta. Många medlemsstater har redan ett sådant skydd, och det har därför i EU funnits en stark efterfrågan på att införa ett harmoniserat skydd för hela EU.

Syftet med förslaget är enligt kommissionen att stärka EU:s ekonomi och konkurrenskraft, bland annat genom ökad synlighet och handel med traditionella produkter. Vidare menar kommissionen att EU är skyldigt att införa ett skydd på EU-nivå eftersom unionen har anslutit sig till ett internationellt registreringssystem för just geografiska beteckningar.

När det gäller Sveriges inställning till förslaget har vi inte varit övertygade om behovet av en reglering. Sverige har i förhandlingarna betonat att skyddet inte ska bli mer omfattande än nödvändigt och bevakat att skyddet för varumärken inte försämras. Sverige har också verkat för att systemet ska bli så enkelt och kostnadseffektivt som möjligt för både det offentliga och företagen. Den kompromiss som nu har presenterats anser regeringen innebär synbara förbättringar i förhållande till kommissionens förslag.

Vid den senaste behandlingen i Coreper förra veckan kunde det konstateras att det fanns ett brett stöd för kompromisstexten. Det tjeckiska ordförandeskapets målsättning är nu att nå en allmän riktlinje.

Regeringen anser därför att Sverige kan stödja antagandet av en allmän riktlinje vid rådsmötet. Det är i linje med den ståndpunkt som förankrats i riksdagen i flera omgångar och som innebär att Sverige inte ska motsätta sig att det införs ett nytt skyddssystem för hantverks- och industriprodukter om det finns tillräckligt stöd bland övriga medlemsstater. Frågan togs upp i näringsutskottet förra veckan utan synpunkter. Jag uppfattar att det bör finnas brett stöd för en allmän riktning nästa vecka.

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:

Ordföranden kände igen sig i alla de angivna exemplen.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Förordning om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för hållbara produkter och om upphävande av direktiv 2009/125/EG. Det är en informations- och diskussionspunkt.

Anf. 134 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Vid rådsmötet kommer en lägesrapport om förslaget till förordning om ekodesign för hållbara produkter att presenteras. Regeringen välkomnar kommissionens förslag och ser det som en viktig del för att uppnå en mer cirkulär ekonomi i EU och Sverige där hållbara produkter är

norm och produkter är hållbara genom hela sin livscykel. Detta är en förutsättning för att nå både de nationella och de internationella miljö- och klimatmålen samt de globala målen i Agenda 2030.

Regeringens ambition är en lagstiftning som på ett kostnadseffektivt sätt bidrar till omställningen till en cirkulär ekonomi och till att uppnå klimat- och miljömålen. I den här frågan har vi ganska mycket en ordförandehatt på oss med tanke på det inkommande svenska ordförandeskapet. Jag vill understryka att detta är en lägesrapport vid rådsmötet.

Anf. 135 MATILDA ERNKRANS (S):

Det här är som sagt en informations- och diskussionspunkt. Diskussion har förts på olika sätt i miljö- och jordbruksutskottet, tror jag att det är. Jag är intresserad av om statsrådet kan utveckla regeringens definition av ”kostnadseffektivt sätt”. Med den inställningen, vad ser regeringen för möjliga miljölösningar som kan komma i fråga från svenskt perspektiv, i Sverige eller i andra EU-länder, när det gäller cirkulär ekonomi?

Anf. 136 LORENA DELGADO VARAS (V):

Det är inte första gången de här dagarna jag hör att man anpassar regeringens ståndpunkt till att man ska ha ordförandeskapet i EU. Jag undrar lite om man verkligen ska ha samma roll när man står som regering som när man har ordförandeskapet. Skulle jag kunna få en liten utveckling av det?

Det andra jag undrar om är hur det här rimmar med den politik som nu förs fram av regeringen angående cirkulär ekonomi.

Anf. 137 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Vi i Miljöpartiet är väldigt förtjusta i ekodesign. Vi får se om det här är på väg nu och om det bara innefattar 1 procent av alla produkter, vilket vi inte hoppas. Vi anser att lagstiftningen bör förstärkas när det gäller förbud mot att förstöra konsumentprodukter och när det gäller kraven på grön offentlig upphandling. Vi anser även att lagstiftningen måste vara säkrare mot kryphål och att ordentliga verkställighetsmekanismer måste säkerställas. Det finns också en stor vikt av att den information som når konsumenten är lättillgänglig och tydlig och att det finns möjlighet att få omfattande information om produkten. Vi menar dessutom att processen för att ta fram delegerade akter måste vara transparent och att även civilsamhället, framför allt miljöorganisationer, ska bjudas in till bordet. Slutligen anser vi att lagstiftningen bör inkludera krav på social hållbarhet och tillbörlig aktsamhet.

Anf. 138 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Jag börjar med Matilda Ernkrans fråga. Naturvårdsverkets ekonomer har tagit fram en konsekvensanalys av förslaget, där de bland annat tittar på den administrativa bördan för företagen av produktpassen. De slutsatser de drar är att passen kan innebära en initial ökning av den administrativa bördan när aktörernas befintliga it-system ska anpassas, men att passen förväntas innebära administrativa kostnadsbesparingar när systemen väl är på plats.

Jag tror också att det finns goda förutsättningar för svenska företag att vända detta till en konkurrensfördel. Det finns en stor efterfrågan på att kunna veta vilka miljöavtryck och vilken klimatpåverkan ens varor och inköp av tjänster innebär. Det finns också möjligtvis skäl att tro att svenska företag är relativt långt fram både i digitaliseringen, kopplat till de här passen, och i förbättrad transparens och spårbarhet längs värdekedjan. Det kan som sagt innebära en konkurrensfördel för många svenska företag.

Jag har svårt att precisera nivåer. Detta är som sagt också en lägesrapport. Men jag säger det här för att ge nämnden en liten inblick i detta.

Jag går så till frågan från Lorena Delgado Varas om ordförandeskapet. Detta är tredje gången som Sverige håller i ordförandeklubban. Flera av er känner väl till det som förväntas för att kunna bedriva ett så effektivt ordförandeskap som möjligt. Det innebär också, med en dryg månad kvar och med flera frågor som vi förväntas gå i mål med eller föra vidare under vår del av ordförandeskapet, att det i vissa fall finns anledning att börja kliva in under den hatten redan nu. Det gör vi där det är lämpligt, för att under våren kunna bedriva ett så effektivt ordförandeskap som möjligt.

Mycket kort: Vi är positivt inställda till cirkulär ekonomi och ser att det finns många positiva delar i förordningen. Den kan som sagt visa på att det finns möjlighet för ekonomisk tillväxt, välfärd och ansvarstagande för miljö och klimat att gå hand i hand.

Jag stannar där, givet att det är en lägesrapport.

Anf. 139 LORENA DELGADO VARAS (V):

Vidare tänkte jag fråga angående slutavvägningen, där man ibland ställer miljö- och klimatmässig hållbarhet mot fri rörlighet och konkurrensneutralitet. Jag undrar hur regeringens ståndpunkt där ser ut.

Anf. 140 Kanslirådet ELIN SIMONSSON:

Vi har fått den här frågan förut, vet jag. Den ståndpunkt som har överlagts är den som ligger, och ur den kan man läsa ut att vi försöker balansera kostnaderna med miljöaspekterna för att nå välavvägda resultat. Hur avvägningen till slut faller ut kommer att ske produktgrupp för produktgrupp, men den behöver ske balanserat på grund av den dubbla målsättningen att stötta en inre marknad och göra produkter mer hållbara.

Anf. 141 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det i den del som har handlat om diskussion finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. I övrigt tackar jag för informationen.

Vi går till dagordningspunkt 6, Direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information. Det är också en informations- och diskussionspunkt.

Anf. 142 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Det är ännu en lägesrapport som förväntas presenteras om förhandlingarna om direktivförslaget om mer konsumentmakt i den gröna omställningen. Förslaget är en del av den nya gröna given. Direktiv-

förslaget syftar särskilt till att bidra till en cirkulär, ren och grön ekonomi i EU genom att ge konsumenterna möjlighet att fatta informerade köpbeslut och därigenom bidra till en mer hållbar konsumtion. Det innehåller förslag till ändringar av två direktiv på konsumenträttens område om otillbörliga affärsmetoder respektive konsumenträttigheter.

Regeringen välkomnar förslaget och ambitionen att genom en stärkt konsumentmakt bidra till att motverka falska miljöpåståenden och främja mer hållbara konsumtionsmönster. En faktagrupp överlämnades i våras, och civilutskottet har också informerats om förslaget.

Anf. 143 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Vi i Miljöpartiet skulle hemskt gärna vilja att det inkluderades att förbud bör införas inom hela EU mot att använda miljömärkningar som inte är godkända av offentliga myndigheter eller verifierade av oberoende aktörer samt att vaga och generella påståenden om att en produkt är miljövänlig ska vara förbjudna om de inte kan underbyggas med tydliga fakta eller oberoende miljömärkning. Det önskar vi var en del av regeringens ståndpunkt. Men detta är alltså en diskussionspunkt, så jag nöjer mig med det.

Anf. 144 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Vi noterar detta.

Anf. 145 ORDFÖRANDE:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning i den del som gäller diskussion. I övrigt tackar jag för informationen.

Vi går till dagordningspunkt 7, Förordningen om en ram med åtgärder för att stärka Europas halvledarekosystem (förordningen om halvledare). Det är ett beslutsärende.

Anf. 146 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Förslaget om förordning om halvledare presenterades den 8 februari i år. Vid konkurrenskraftsrådet förväntas rådet anta en allmän riktlinje.

Regeringen anser att förhandlingsresultatet medför en tydlig satsning på forskning, innovation och kompetens. Detta är av stor vikt för svensk industri och akademi. Vidare medför resultatet ett ökat ansvar för storskaliga investeringar från tredjeland, vilka bidrar till diversifieringsmöjligheter för industrin. Runt dessa investeringar kan kompetenskluster uppstå, något som kommer att gagna svensk industri och akademi. Förslaget är i linje med regeringens målsättningar och den med riksdagen överlagda ståndpunkten, och regeringen anser därför att Sverige kan stödja och anta en allmän riktlinje.

Ett viktigt utfall av förhandlingarna som Sverige drivit igenom är det nya undantaget för informationsinhämtning som kan påverka försvaret och nationell säkerhet. Förhandlingarna har också resulterat i att satsningar för att påskynda den gröna omställningen inkluderats samt att förslag om eventuella exportrestriktioner inte får baseras på ekonomiska grunder.

Regeringen välkomnar att förslaget håller sig inom ramen för EU:s långtidsbudget. I det ursprungliga förslaget skulle så kallade återtagna medel användas. Det har förhandlats bort, och satsningen har sänkts till motsvarande nivå. Medlemsstaterna vill dock bibehålla ambitionsnivån och uppmanar kommissionen att ta fram alternativa lösningar till finansiering – återigen, önskar jag understryka – inom ram. Vid konkurrenskraftsrådets möte förväntas därför medlemsstaterna göra ett gemensamt uttalande kring detta.

Sammantaget anser regeringen att resultatet är en balanserad lagstiftning som gynnar alla medlemsstater liksom både små och stora företag. Förslaget har ett tydligt fokus på forsknings-, utvecklings- och innovationskapacitet samt kompetensutveckling. Om det tjeckiska ordförandeskapet lyckas samla rådet bakom en allmän riktlinje innebär det att det blir upp till Sverige att leda trepartssamtal med Europaparlamentet och kommissionen under våren.

Anf. 147 ORDFÖRANDEN:

Då kan jag konstatera att det finns stöd för den av regeringen här redovisade ståndpunkten.

Då kommer vi till dagordningspunkt 8, Slutsatser om den europeiska agendan för turism 2030 – Godkännande. Det är ett beslutsärende.

Anf. 148 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Jag vill understryka att jag nu alltså går över till andra frågor än lagstiftningsakterna.

Under hösten har rådsslutsatser om den europeiska agendan för turism 2030 diskuterats. Nu finns ett förslag om rådsslutsatser som alla medlemsstater kan ställa sig bakom. EU:s mål är att bli den mest konkurrenskraftiga regionen på den globala marknaden och samtidigt säkerställa en hållbar ekonomisk tillväxt.

Regeringen välkomnar rådsslutsatserna och åtgärderna i agendan. Det är viktigt att turismekosystemet blir mer motståndskraftigt genom att vi ställer om till grönare verksamheter samt moderniserar och digitaliserar där det är möjligt och lämpligt. Regeringen välkomnar att fler börjar arbeta mer medvetet med dessa omställningar, och agendan är i linje med regeringens ambitioner på området.

Den europeiska agendan för turism 2030 är grunden för en grön och digital omställning av hela det så kallade turismekosystemet. Det är viktigt att betona värdet av att agendan omfattar många olika branscher som dessutom samverkar med stora delar av den offentliga sektorn och tillsammans utgör just ett ekosystem.

Bifogat rådsslutsatserna finns en flerårig plan för att genomföra agendan för turism 2030. Där beskrivs insatser som kan genomföras av EU-kommissionen, medlemsländer, näringslivet, civilsamhället eller andra aktörer för att tillsammans bidra till en mer hållbar turism.

Regeringen står bakom antagandet av rådsslutsatserna. Under Sveriges EU-ordförandeskap kan medlemsländerna påbörja arbetet med att genomföra agendan. Genomförandet sker på frivillig basis – värt att påminna om – och kommer att följas upp vart tredje år.

Anf. 149 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 9, Övriga frågor, 9 a, Rapport för 2022 från nätverket av företrädare för små och medelstora företag till konkurrenskraftsrådet, 9 b, Rapport från arbetsgruppen för efterlevnad på den inre marknaden och 9 c, Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram.

Anf. 150 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Jag tänker att jag svarar på frågor om sådana finns, om det är okej.

Anf. 151 MATILDA ERNKRANS (S):

Alla statsråd och statssekreterare som har varit här i EU-nämnden i dag har haft bland sina övriga frågor att man ska ge information gällande det kommande ordförandeskapets arbetsprogram på de ministerråd man ska till. Jag är fullt medveten om att arbetsprogrammet kommer att presenteras i sin helhet av statsministern i mitten av december, men det kan ändå vara intressant för EU-nämnden att få veta om det är några specifika sakfrågor som statsrådet avser att lyfta och ge information om till sina ministerkollegor inom EU när det gäller ordförandeskapets arbetsprogram på det här området.

Anf. 152 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Jag rör mig då vidare till just arbetsprogrammet och ska ge några kommentarer.

Jag kan börja med att informera om att jag på morgonen i dag tog emot EU-kommissionären Thierry Breton för ett fruktbart samtal, både sett ur Sveriges perspektiv och som förberedelse inför vårt ordförandeskap.

Sverige kommer som inkommande ordförandeland som sagt att redogöra för hela arbetsprogrammet som kommer att styra arbetet i konkurrenskraftsrådet det kommande halvåret. Jag ser fram emot att tala vidare om det då. Sverige kommer under ordförandeskapet att ha som övergripande prioritering att sätta konkurrenskraft på EU-agendan.

Den senaste tiden har präglats av kriser i många olika former – kriget i Ukraina, pandemin, stigande inflation och energikrisen. För att komma stärkt ur detta och få ekonomiska muskler för att också hantera framtida utmaningar tror vi att det krävs ett ökat fokus på konkurrenskraft och tillväxt i EU.

Sedan är det många frågor som kommer att landa under det svenska ordförandeskapet som vi behöver navigera igenom och som kommer att vara prioriterade för Sveriges del under ordförandeskapet. Om jag ska nämna en övergripande, avgörande del blir det att försöka, utöver de akuta frågor som har tagit mycket tid och kraft – och ska ta mycket tid och kraft – att tydligt föra konkurrenskraftsfrågorna högt upp på agendan igen.

Anf. 153 ORDFÖRANDEN:

Dessutom ges det ett utmärkt tillfälle 2023 att fira 30 år av inre marknad och därmed också ta upp tillväxtfrågor.

Då har vi kommit längst ned i föredragningslistan med statsrådet Ebba Busch. Jag tackar henne och hennes medarbetare och önskar en trevlig helg när den inträder och en välsignad första advent.

2022/23:13
25 november

Anf. 154 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):
Tack så mycket! Detsamma till er!

Innehållsförteckning

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statssekreterare ANDERS HALL.....	1
Anf. 3 MATILDA ERNKRANS (S).....	3
Anf. 4 LORENA DELGADO VARAS (V).....	3
Anf. 5 MALIN BJÖRK (C).....	3
Anf. 6 REBECKA LE MOINE (MP).....	3
Anf. 7 Statssekreterare ANDERS HALL.....	4
Anf. 8 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 9 LORENA DELGADO VARAS (V).....	5
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	5
§ 2 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor	6
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 12 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	6
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 14 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	6
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 16 LORENA DELGADO VARAS (V).....	7
Anf. 17 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	7
Anf. 18 LORENA DELGADO VARAS (V).....	7
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 20 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	7
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 22 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	8
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 24 MATS WIKING (S).....	8
Anf. 25 LORENA DELGADO VARAS (V).....	8
Anf. 26 REBECKA LE MOINE (MP).....	9
Anf. 27 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	9
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 29 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	9
Anf. 30 MATILDA ERNKRANS (S).....	9
Anf. 31 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	10
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	10
§ 3 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor	11
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 34 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	11
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 36 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	11
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 38 LEONID YURKOVSKIY (SD).....	12
Anf. 39 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	12
Anf. 40 Kanslirådet ROBERT NILSSON.....	12
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 42 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	12
Anf. 43 MATILDA ERNKRANS (S).....	13
Anf. 44 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	13
Anf. 45 ORDFÖRANDEN.....	13

Anf. 46	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	13
Anf. 47	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 48	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	14
Anf. 49	MATILDA ERNKRANS (S)	14
Anf. 50	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	14
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	14
§ 4	Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor	15
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 53	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	15
Anf. 54	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 55	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	15
Anf. 56	LEONID YURKOVSKIY (SD)	16
Anf. 57	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 58	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	16
Anf. 59	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 60	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	16
Anf. 61	ANNETTE RYDELL (S)	17
Anf. 62	SERKAN KÖSE (S)	17
Anf. 63	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	17
Anf. 64	Departementssekreterare JULIA BERGSTRÖM	17
Anf. 65	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 66	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	18
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 68	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	18
Anf. 69	LEONID YURKOVSKIY (SD)	18
Anf. 70	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 71	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	19
Anf. 72	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 73	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	19
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	20
§ 5	Konkurrenskraftsfrågor – forskning och rymd	21
Anf. 75	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 76	Statssekreterare MARIA NILSSON	21
Anf. 77	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 78	Statssekreterare MARIA NILSSON	21
Anf. 79	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 80	MATILDA ERNKRANS (S)	22
Anf. 81	LORENA DELGADO VARAS (V)	22
Anf. 82	Statssekreterare MARIA NILSSON	22
Anf. 83	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 84	Statssekreterare MARIA NILSSON	23
Anf. 85	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 86	Statssekreterare MARIA NILSSON	23
Anf. 87	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 88	Statssekreterare MARIA NILSSON	24
Anf. 89	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 90	Statssekreterare MARIA NILSSON	24
Anf. 91	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 92	Statssekreterare MARIA NILSSON	25
Anf. 93	MATILDA ERNKRANS (S)	25
Anf. 94	ORDFÖRANDEN	25

Anf. 95	Statssekreterare MARIA NILSSON	26
Anf. 96	ORDFÖRANDEN	26
§ 6	Utrikes frågor – utveckling	27
Anf. 97	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 98	Statssekreterare DIANA JANSE	27
Anf. 99	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 100	Statssekreterare DIANA JANSE	27
Anf. 101	MATILDA ERNKRANS (S)	28
Anf. 102	REBECKA LE MOINE (MP)	28
Anf. 103	LORENA DELGADO VARAS (V)	29
Anf. 104	Statssekreterare DIANA JANSE	29
Anf. 105	MATILDA ERNKRANS (S)	29
Anf. 106	Statssekreterare DIANA JANSE	30
Anf. 107	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 108	Statssekreterare DIANA JANSE	30
Anf. 109	MATILDA ERNKRANS (S)	32
Anf. 110	MARTIN KINNUNEN (SD)	32
Anf. 111	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 112	Statssekreterare DIANA JANSE	32
Anf. 113	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 114	Statssekreterare DIANA JANSE	33
Anf. 115	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 116	Statssekreterare DIANA JANSE	34
§ 7	Konkurrenskraftsfrågor – inre marknad och industri	35
Anf. 117	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 118	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	35
Anf. 119	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 120	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	35
Anf. 121	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 122	LORENA DELGADO VARAS (V)	36
Anf. 123	MATILDA ERNKRANS (S)	36
Anf. 124	REBECKA LE MOINE (MP)	36
Anf. 125	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	36
Anf. 126	MATILDA ERNKRANS (S)	37
Anf. 127	LORENA DELGADO VARAS (V)	37
Anf. 128	REBECKA LE MOINE (MP)	37
Anf. 129	LORENA DELGADO VARAS (V)	38
Anf. 130	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	38
Anf. 131	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 132	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	38
Anf. 133	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 134	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	39
Anf. 135	MATILDA ERNKRANS (S)	40
Anf. 136	LORENA DELGADO VARAS (V)	40
Anf. 137	REBECKA LE MOINE (MP)	40

Anf. 138 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	40
Anf. 139 LORENA DELGADO VARAS (V)	41
Anf. 140 Kanslirådet ELIN SIMONSSON	41
Anf. 141 ORDFÖRANDEN.....	41
Anf. 142 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	41
Anf. 143 REBECKA LE MOINE (MP).....	42
Anf. 144 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	42
Anf. 145 ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 146 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	42
Anf. 147 ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 148 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	43
Anf. 149 ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 150 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	44
Anf. 151 MATILDA ERNKRANS (S).....	44
Anf. 152 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	44
Anf. 153 ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 154 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	44

2022/23:13
25 november